

AVALIKU ARVAMUSE UURING 2017

Küsitlus 15-74a elanikkonna seas

Turu-uuringute AS

Juuni/september 2017

Pärnu mnt 102, 11312 Tallinn

Tel 585 29 700

post@туру-uuringute.ee

www.turu-uuringute.eu

Turu-uuringute AS

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
KOKKUVÕTE TULEMUSTEST	4
METOODIKA	6
1 Valim	6
2 Küsitlustöö	7
3 Andmetöötlus, aruanne	7
UURINGU TULEMUSED	8
1 Vastanute struktuur.....	8
2 Rahulolu politsei tööga	10
2.1 Ennetustöö olulisus ja selle rolli täitmine.....	10
2.2 Rahulolu kohaliku politsei tööga.....	15
2.3 Kokkupuude politseinikega.....	25
3 Ohvriks langemine ja sellest teatamine	31
3.2 Varguste liigid ja politsei teavitamine	40
3.3 Mida on tehtud oma vara kaitsmiseks.....	42
4 Elanike ohutunne	43
5 Rahulolu piirivalve tööga	53
5.2 Rahulolu piirivalvuritega erinevate tegurite lõikes	55
5.3 Kokkupuude piirivalvuritega	55
5.4 Rahulolu piiriületuse kiiruse ja korraldusega	62

SISSEJUHATUS

Käesolev aruanne on koostatud 15. maist – 21. juunini 2017 Turu-uuringute AS poolt läbi viidud uuringu põhjal.

Uuringu eesmärk oli välja selgitada elanike hinnang järgmiste teemade osas:

- politsei ennetustöö
- rahulolu politsei tööga
- kuriteo/väärteo ohvriks langemine
- elanike turvatunne
- rahulolu piirivalve töö

Lisaks oli eesmärgiks vaadelda uuringu tulemuste muutuseid võrreldes 2016. aastaga.

Uuringule vastas 3856 vastajat.

Uuringu aruanne annab ülevaate tulemustest nii teksti kui jooniste kujul. Aruande juurde kuulub tabelmaterjal tulemustega taustandmete lõikes. Tulemusi analüüsitakse nii kogu Eesti, prefektuuride kui ka politseijaoskondade lõikes. Lisatud on uuringu läbiviimisel kasutatud ankeet.

KOKKUVÕTE TULEMUSTEST

Rahulolu ja kokkupuuted politseiga

Elanike ootused politsei ennetustööle aasta jooksul muutunud ei ole. Politsei ennetajarolliga on rahul 63% elanikest. Positiivne on see, et elanike rahulolu politsei ennetajarolliga kasvab aasta-aastalt - ka seekord näeme paremat tulemust, kui eelmisel korral.

Kohaliku politsei tööga on rahul 73% ja rahulolematu 13% elanikkonnast. Rahulolu on võrreldes eelmise uuringuga mõnevõrra paranenud. Kõrgeim on rahulolu Kärdla, Kuressaare ja Kagu politseijaoskonnas, jätkuvalt on kõige vähem rahul elanikud Ida prefektuuri aladel.

Viimase aasta jooksul on politseinike tööga kokku puutunud 19% elanikest ning kõrvaltähtsate osakaal on 39%. Vastajatest, kes omavad isiklike kokkupuuteid, pole politseiga rahul 18%, sh üldse ei ole rahul 5%. Rahule on jäänud 75% kontakte omavatest vastajatest. Võrreldes eelmise uuringuga on ka siin tulemus paranenud. Politsei töö tulemuslikkusega pole rahul 18% ja kiirusega 22%, kuid tulemus on võrreldes eelmise uuringuga veidi paranenud.

Nende seas, kes on politseiga kokku puutunud kas ohvri või kahtlustatava rollis, on rahulolematute osakaal muude rollidega võrreldes kõige kõrgem. Positiivsena võib välja tuua, et võrreldes eelmise uuringuga on kuriteo ohvrite rahulolu politseiga nüüd oluliselt paranenud. Rahulolematuse peamiste põhjustena toodi üldiselt ka käesoleval aastal välja seda, et kohalikke politseinikke ei ole või pole neid näha ning et politsei töö pole erilist tulemust.

Kuriteo ohvriks langemine

Viimase aasta jooksul on kuriteo või väärteo ohvriks langenud 10% Eesti elanikest, sh. 2% mitmel korral. Võrreldes eelmise uuringuga olukord muutunud ei ole. Kõige sagedamini pannakse kuritegusid toime Jõhvi ja Ida-Harju politseijaoskonnas. Ühel korral ohvrikslangenutest teatas sellest politseile 74% ning mitmekordsetest ohvritest 75%. Politsei teavitamine kuridegude puhul on nüüd veidi suurenenud ja seda mitmekordsete ohvrite seas. Mitteteatamise peamiseks põhjuseks on arvamus, et teatamisest pole kasu, kuna politsei ei suuda jõuda kuriteo lahenduseni. Kõige sagedamini puututi kokku vargustega (30%), järgnesid liiklusõnnetused (24%) lähisuhtevägivald 9% ja kelmused (9%). Võrreldes eelmise uuringuga on lähisuhtevägivald nüüd vähenenud, ning seda 4% võrra. Viimase aasta jooksul on 42% elanikest sõlminud oma vara kaitsmiseks kindlustuslepingu, kuid 34% pole selleks midagi ette võtnud.

Elanike turvatunne

Elanikud tunnevad jätkuvalt kõige enam muret liiklusega seonduvate ohtude ja õnnetuste ees, seejärel kardetakse arvutikuritegusid ja narkokuritegusid. Võrreldes eelmise uuringuga on elanike hirm erinevate ohtude ees veidi vähenenud. Naised ja vanemad inimesed tunnevad end keskmisest sagedamini ohustatuna. Vähemturvaliselt tunnevad end Põhja ja Ida prefektuuri elanikud, kindlamalt tuntakse end seevastu Lõuna ja Lääne prefektuuris.

Oma elukohas tunneb end õhtusel ajal julgelt 70% ja mõnevõrra ebakindlalt 29% elanikest. Olukord võrreldes eelmise uuringuga oluliselt muutunud ei ole. Meestest tunneb end kodukohas kindlalt 84%. Rääkides oma elukohas kuritegevuse ohjeldamisest, siis politsei tööga on selles osas rahul 62% elanikest ning rahulolu on aasta jooksul ka suurenenud. Kõige enam on rahul Kärdla ja Kuressaare politseijaoskonna elanikud.

Rahulolu piirivalve tegevusega

Suurem osa Eesti elanikkonnast piirivalvuritega igal aastal ei kohtu – 31% on elanike osakaal, kes omavad nendega kontakte möödunud aasta jooksul. Kontaktide sagedus möödunud aastaga muutunud ei ole. Sagedasemad kohad, kus elanikud piirivalvureid kohtavad, on jätkuvalt Narva 1. ja Tallinna Lennujaama piiripunkt. Järgnevad Luhamaa ja Tallinna Vanasadam.

Tagasiside piirivalve tööle on väga hea – kõrge on nii elanikkonna üldine rahulolu, piirivalve maine ning ka nende rahulolu, kes on isiklikult piirivalvuritega kokku puutunud. 90% piiriületajatest on piiriületuse kiirusega rahule jäänud, sh 43% on väga rahul. Piiriületuse korraldusliku poolega on rahul 89% piiriületajatest, sh 42% on täiesti rahul. Võrreldes eelmise aastaga olukord muutunud ei ole. Suurema külalastatavusega piiripunktide rahulolu näitajad jäävad samuti vahemikku 80-90%.

Vähesed rahulolematud vastajad tõid põhjustena välja arvamust, et piir ei ole kindel, toimub salakaubandus, piirivalve on ära kaotatud ja üksikutel juhtudel ka ebaprofessionaalset käitumist.

METOODIKA

Politsei- ja Piirivalveameti poolt tellitud „Avaliku arvamuse uuring 2017“ viidi läbi kombineeritud meetodil – osa ankeete täideti veebipaneeli osaliste poolt ning osa viidi läbi intervjuude kujul telefoni teel.

1 Valim

Uuringu üldkogumi moodustavad Eesti elanikud vanuses 15-74 a., keda on Statistikaameti andmetel kokku 978 182 inimest (2017 1. jaanuari seisuga). Valimi koostamisel võeti aluseks PPA poolt esitatud valimimudel, kus 3850 vastajat on jaotatud 16 piirkondliku politseijaoskonna vahel. Planeeritud valimist peeti ka antud jagunemise lõikes täpselt kinni. Uuringu tulemused on esinduslikud nii üldkogumi suhtes kui ka iga maakonna sees tulemusi eraldi vaadeldes.

Tabel 1. Valimi jaotus politseijaoskondade lõikes

Piirkond	Valimi suurus
Tallinna Kesklinna politseijaoskond	300
Ida-Harju politseijaoskond	375
Lääne-Harju politseijaoskond	475
Kärdla konstaablijaoskond	175
Jõhvi politseijaoskond	175
Narva politseijaoskond	200
Jõgeva politseijaoskond	175
Paide politseijaoskond	175
Haapsalu politseijaoskond	175
Rakvere politseijaoskond	175
Pärnu politseijaoskond	200
Rapla politseijaoskond	175
Kuressaare politseijaoskond	175
Tartu politseijaoskond	200
Viljandi politseijaoskond	175
Kagu politseijaoskond	525
KOKKU	3 850

Valimi planeeritud jaotus lähtus lisaks etteantud ebaproportsionaalsele jagunemisele piirkondlikult ka soo, vanuse ja rahvuse jaotusest vastavalt üldkogumi proportsioonidele. Moodustunud valimi kihtides toimus vastajate leidmine juhuvaliku põhimõtetest lähtuvalt.

2 Küsitlustöö

Küsitlustöö viidi läbi perioodil 15. maist – 21. juunini 2017.

Telefoniküsitluse osa viidi läbi Turu-uuringute AS-i telefoniküsitluskeskuses CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) meetodil. Ankeet programmeeriti Turu-uuringute AS telefonisüsteemi ning küsitlustulemused salvestusid otse serverisse. Kokku tegeles küsitluse läbiviimisega 13 küsitajat. Intervjuud viidi läbi nii eesti kui vene keeles, sõltuvalt vastaja eelistusele.

Uuringu teise osa, **veebipaneeli** puhul saadeti vastajatele e-kiri, milles informeeriti eeloleva küsitluse pikkusest ja selle eest saadavatest boonuspunktidest. Kiri sisaldas linki küsitluskeskkonda programmeeritud ankeedi veebipõhiseks täitmiseks. Et küsitluses osalemine ei sõltuks teema meelepärasusest, ei informeerita vastajat enne intervjuu algust ankeedi sisust. Iga vastaja link on individuaalne, mis välistab võimaluse sama ankeeti täita mitu korda. Vastajal on võimalus täita ankeeti kas eesti või vene keeles. Vastajatele, kes pole määratud ajaks ankeeti täitnud, saadetakse kuni kaks meeldetuletuskirja.

Veebi teel küsitleti 2500 ja telefonitsi 1350 vastajat.

3 Andmetöötlus, aruanne

CATI meetodi puhul toimub andmete sisestamine jooksvalt arvutisse ning vajalikud ankeedi suunamised, filtrid jms. teostatakse automaatselt. Peale andmekogumise lõppu ühendati veebipaneeli ja telefoniküsitluse andmebaasid, korrastati ja kontrolliti andmebaas ning lisati kaalutunnus.

Analüüsi käigus koostati kahed erinevad andmetabelid – üldkogumi kaaludega ning politseijaoskondade kaaludega. Uuringuandmete statistiliseks töötlemiseks kasutati andmetöötlusprogrammi SPSS.

Käesolev aruanne sisaldab tulemuste ülevaadet teksti, jooniste ja tabelitena. Võrdlusandmete puhul tuleb silmas pidada asjaolu, et uuringu sihtrühm oli aastal 2015 vanuses 18-74a. Seetõttu võib sealsetes tulemustes olla muutusi, mis on tingitud sihtrühma muutusest. Aastatel 2016 ja 2017 läbiviidud uuringutes enam sihtrühma muudetud ei ole.

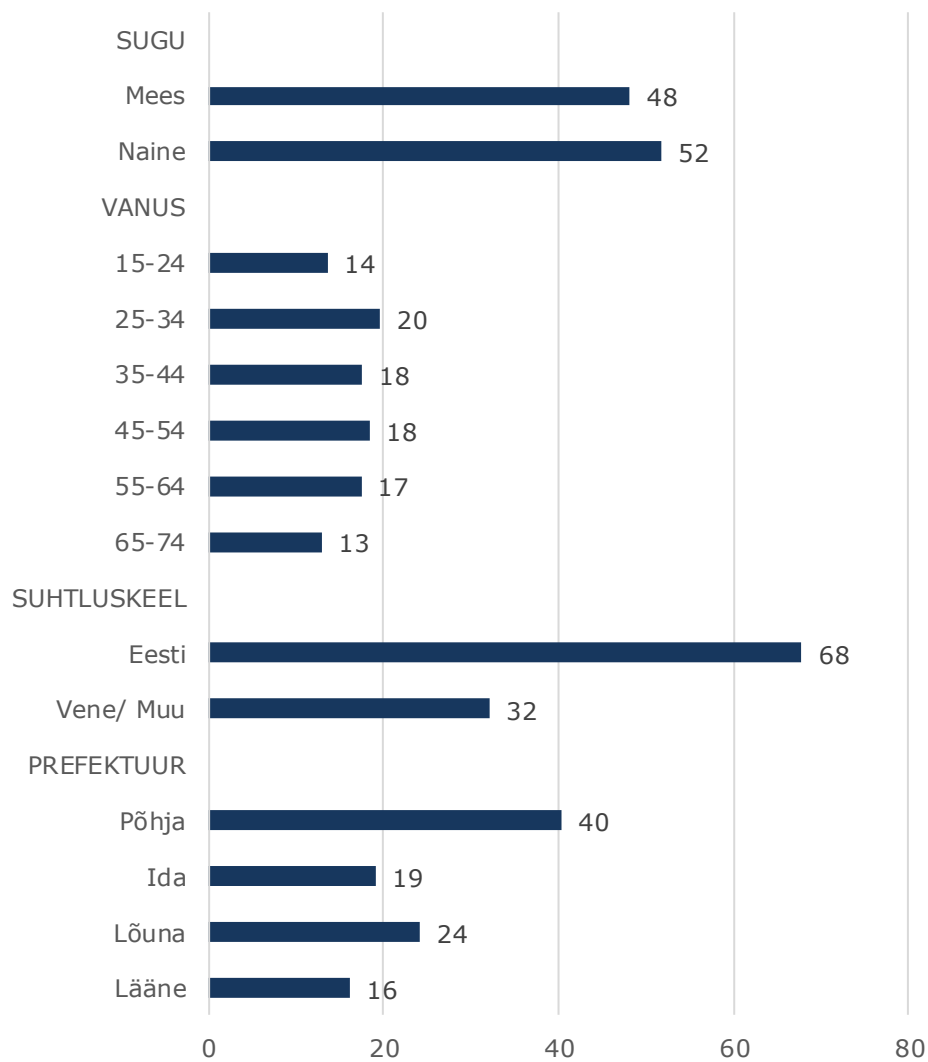
Kuna aastal 2017 muutus politseijaoskondade jaotus (endine Võru, Valga ja Põlva jaoskond moodustavad nüüd ühiselt uue, Kagu jaoskonna) siis on ka tulemused esitatud kahel moel – vaadeldavad on nii vanade jaoskondade kui ka uue jaoskonna tulemused.

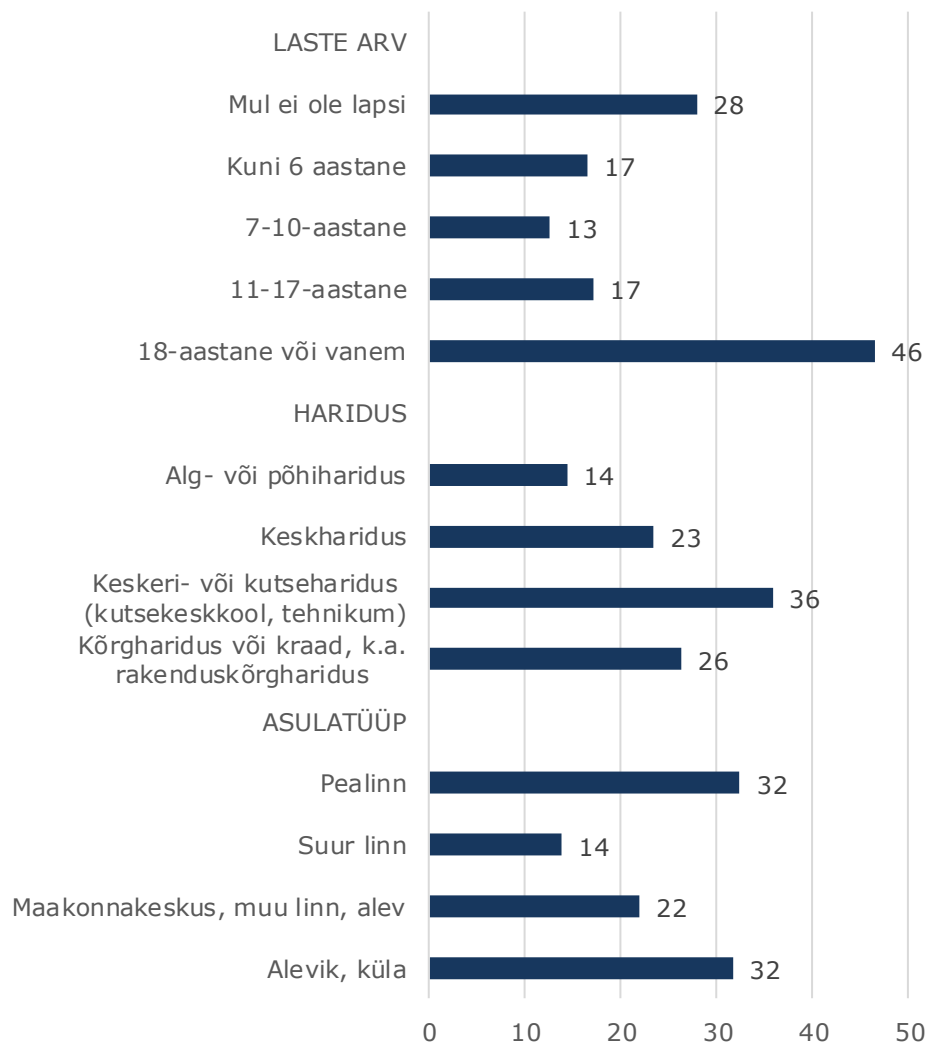
Aruandele on lisatud ankeet ning tabelmaterjal taustandmete lõigetes (kahed erinevad tabelid). Aruande tekstis ja joonistel tuuakse välja üldtulemusest oluliselt erinevad tulemused taustagruppides. Juhul, kui mõnes grupis (nt. naised/mehed) statistiliselt olulist erisust ei ilmnenud, siis seda gruppi analüüsis eraldi ei vaadelda.

UURINGU TULEMUSED

1 Vastanute struktuur

Joonis 1. Vastanute struktuur 1, %, n=3856

Joonis 1A. Vastanute struktuur 2,%, n=3856

2 Rahulolu politsei tööga

2.1 Ennetustöö olulisus ja selle rolli täitmine

Uuringu esimene osa käsitleb rahulolu politsei tööga, suhtumist ja hinnanguid ennetustöösse ning seda, milliseid kokkupuuteid on elanikel politseiga. Esmalt vaatleme, kui oluliseks peetakse politsei puhul ennetustöö rolli ning kuidas selle rolli täitmisega rahul ollakse.

Oluliseks või väga oluliseks peab ennetaja rolli 96% elanikest ning 3% seda oluliseks ei pea. Seega on tulemus antud küsimuses taas sarnane kahe eelmise uuringu tulemustega (joonis 2).

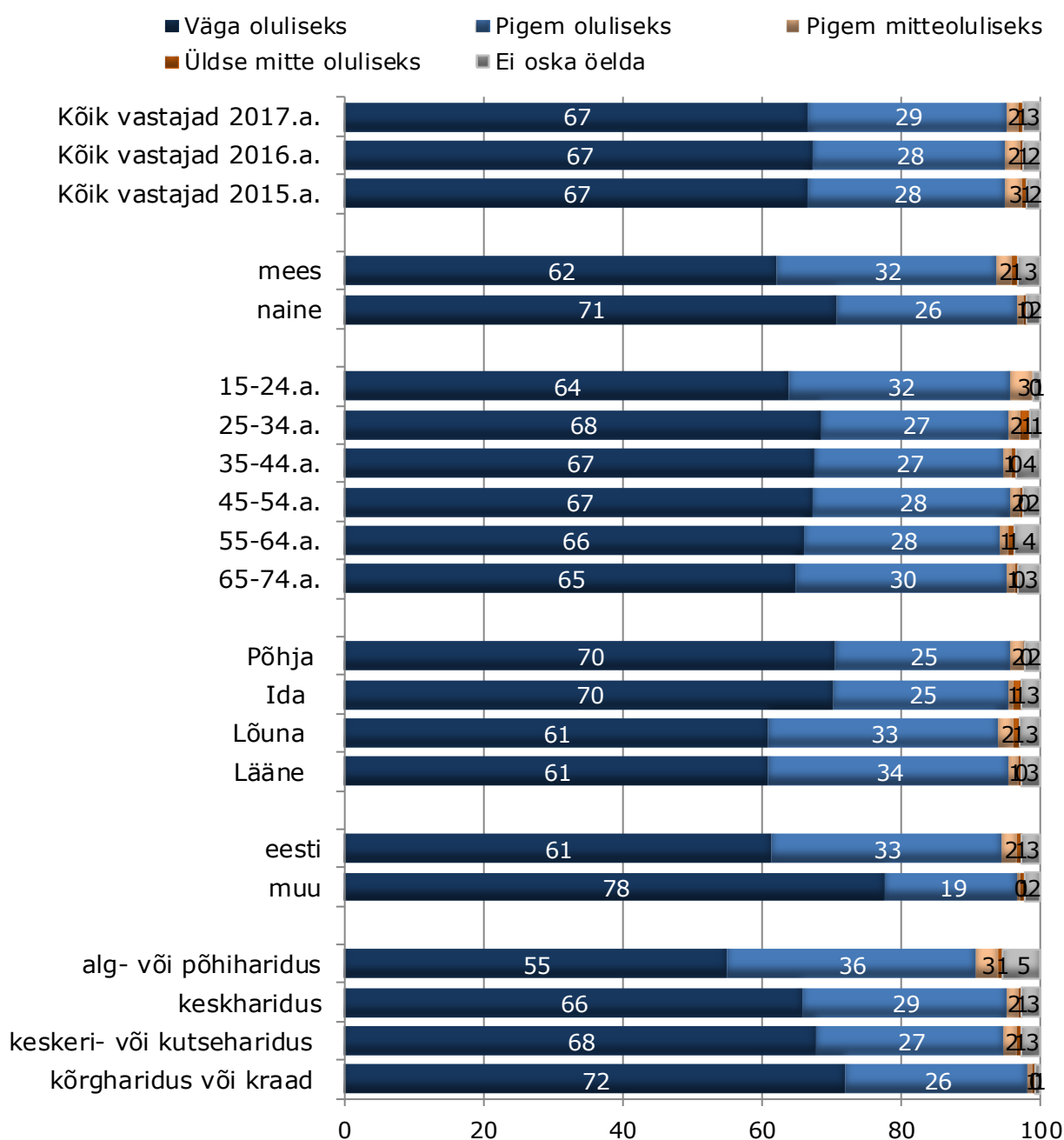
Naised peavad jätkuvalt antud rolli politsei puhul meestest olulisemaks, valides sagedamini vastuse variandi: väga oluline. Noorim vanuserühm (15-24a.) aga tähtsustab seda vanemate inimestega võrreldes mõnevõrra vähem. Kõige enam tähtsustab politsei ennetajarolli vanuserühm 25-34a., kellest 68% peab seda väga tähtsaks.

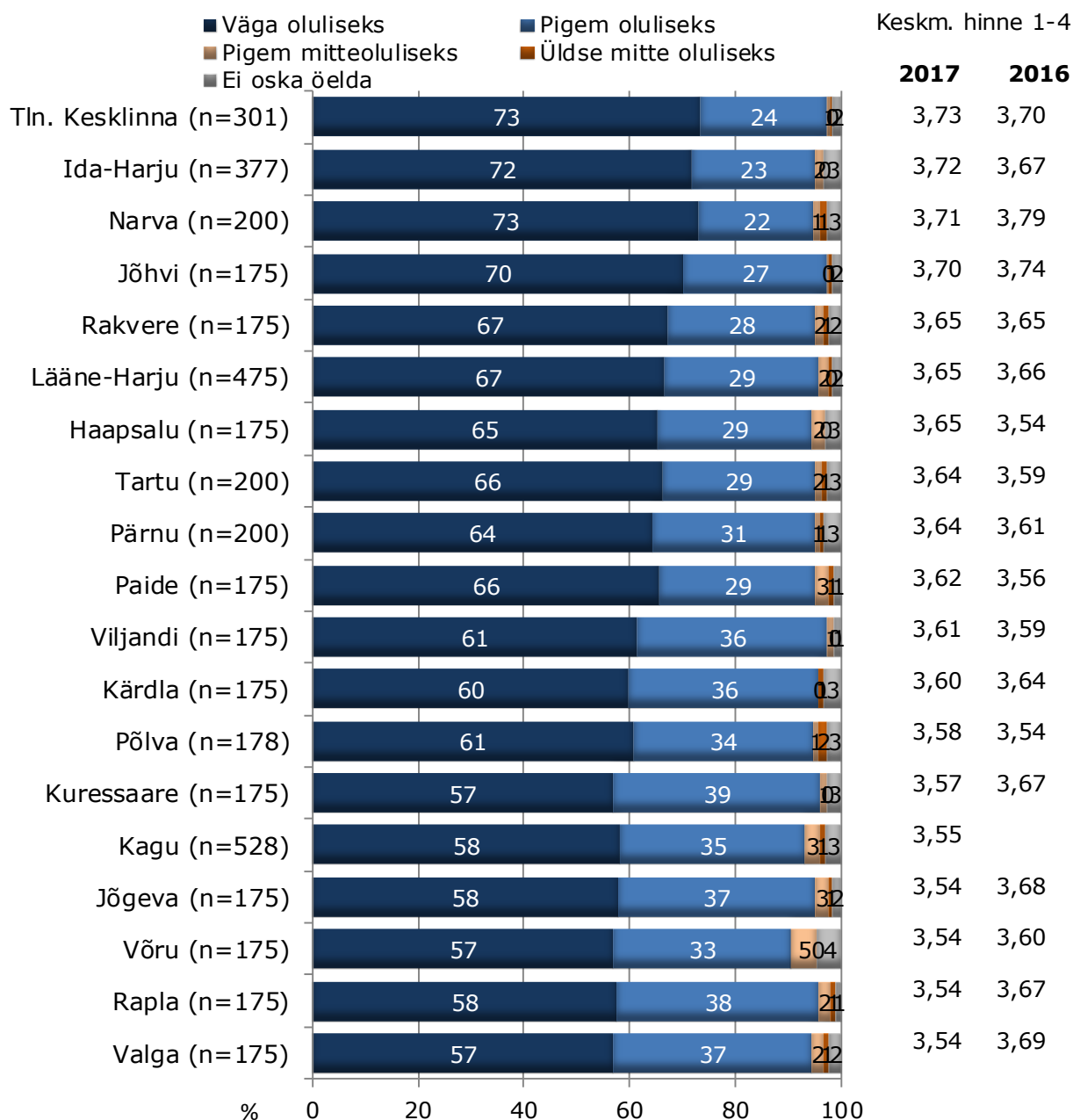
Sarnaselt eelmistele uuringutele on ka sel korral Lõuna ja Lääne prefektuuri piirkondade elanikel veidi vähem politseile ennetustöö ootusi, kui võrrelda Põhja ja Ida piirkonnaga.

Mida kõrgem on vastaja haridustase, seda enam ta politseilt ennetustööd ootab, lisaks tähtsustavad rolli eestlastest sagedamini mitte-eestlased.

Politseijaoskondadest peavad ennetajarolli kõige olulisemaks Narva, Ida-Harju ja Tallinna Kesklinna jaoskonna piirkonnas elavad inimesed (joonis 2A). Kõige vähem väärtustavad seda aga Rapla, Jõgeva ja Kagu politseijaoskonna elanikud.

Siinjuures tuleb mainida, et erisused erinevate piirkondade elanike tulemustes ei ole siiski märkimisväärsed – keskmised tulemused jäävad kõik vahemikku 3,5-3,7 palli.

Joonis 2. Politsei ennetustöö olulisus, %, kõik vastajad

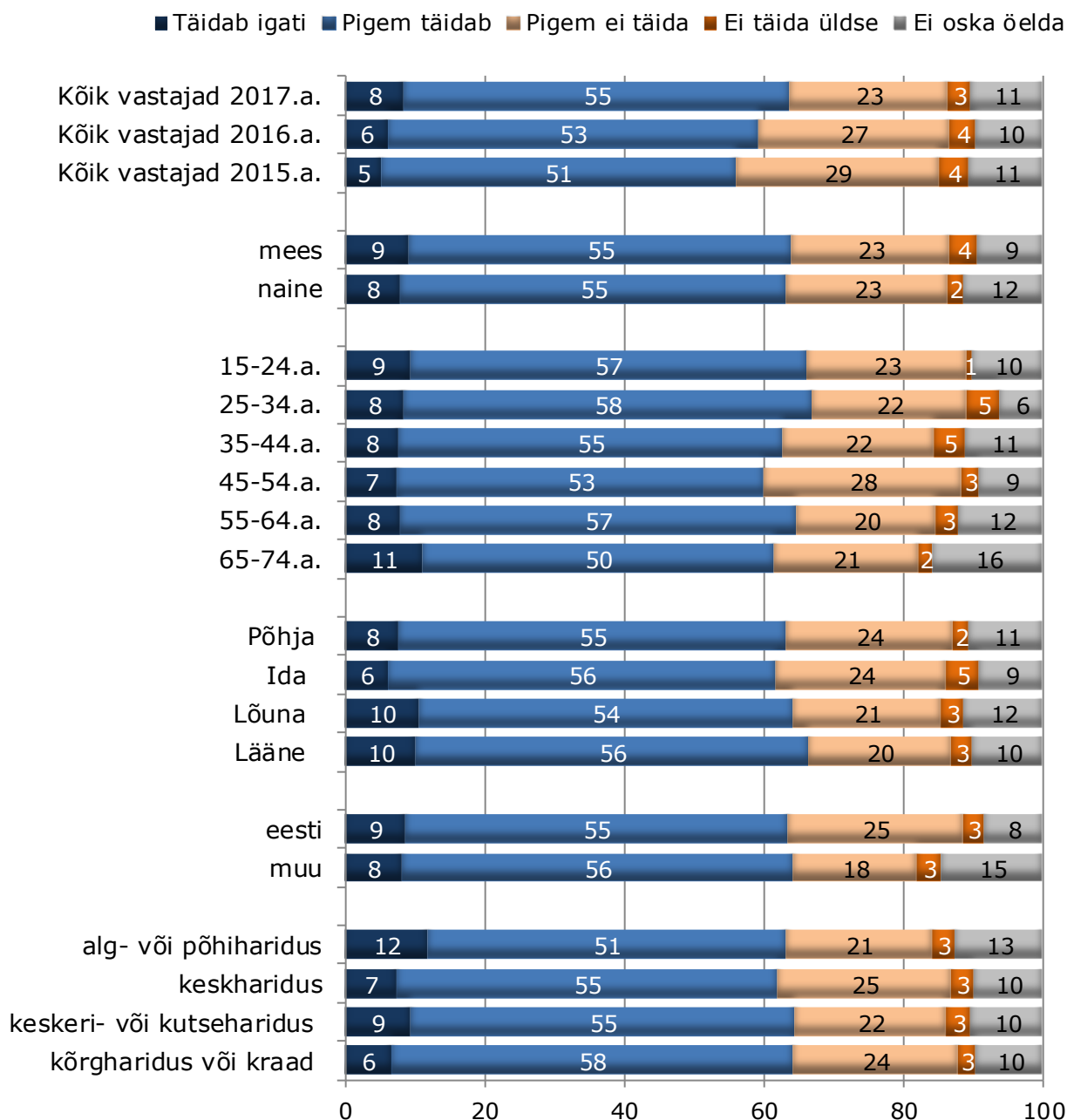
Joonis 2A. Politsei ennetustöö olulisus, %, politseijaoskonnad

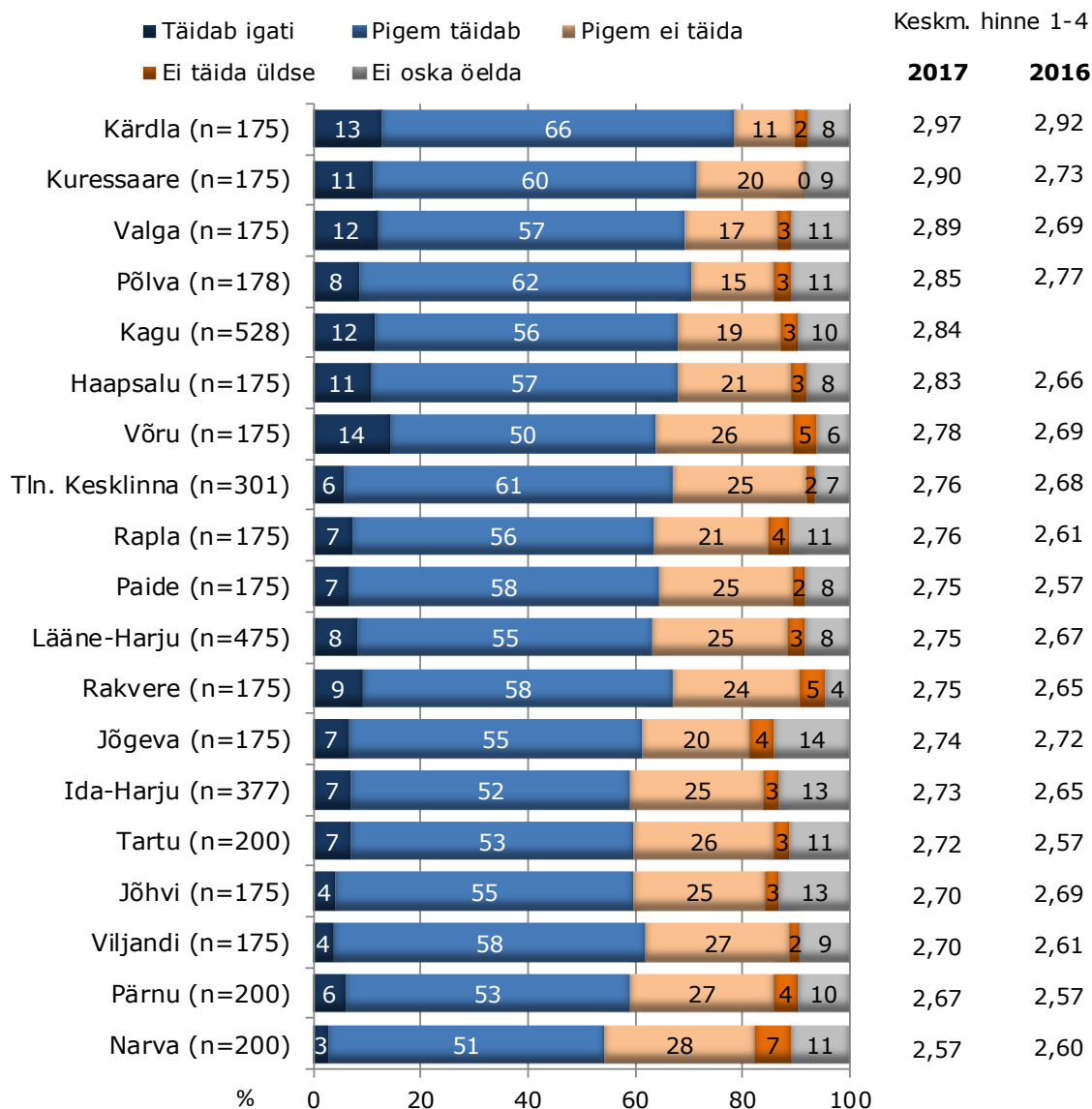
Politsei tänase esinemisega ennetajarollis on rahul 63% ning rahul ei ole 26% elanikest (joonis 3). Võrreldes eelmise uuringuga on elanike rahulolu taas veidi suurenenud - viimati oli politsei ennetustööga rahul 59% elanikest. Vastata ei osanud küsimusele seekord 11% elanikest.

Suuri erisusi vanuserühmade vahel ega ka eri prefektuuride piirkonnas elavate inimeste vastustes antud küsimuses ei esine. Eestlaste hulgas on veidi enam ennetustööga rahulolematuid, kui võrrelda tulemust mitte-eestlastega.

Jaoskondade lõikes on rahulolu kõrgeim Kärkla piirkonnas, nagu on ilmnenu ka varasemates uuringutes. Järgnevad Kuressaare ja Jõgeva politsei jaoskonnad (joonis 3A). Kõige madalam on rahulolu ennetustöoga Narvas, kuigi ka seal on ennetustöoga rahul 56% elanikest.

Joonis 3. Hinnang ennetajarolli täitmisele, %, kõik vastajad

Joonis 3A. Hinnang ennetajarolli täitmisele, %, politseijaoskonnad

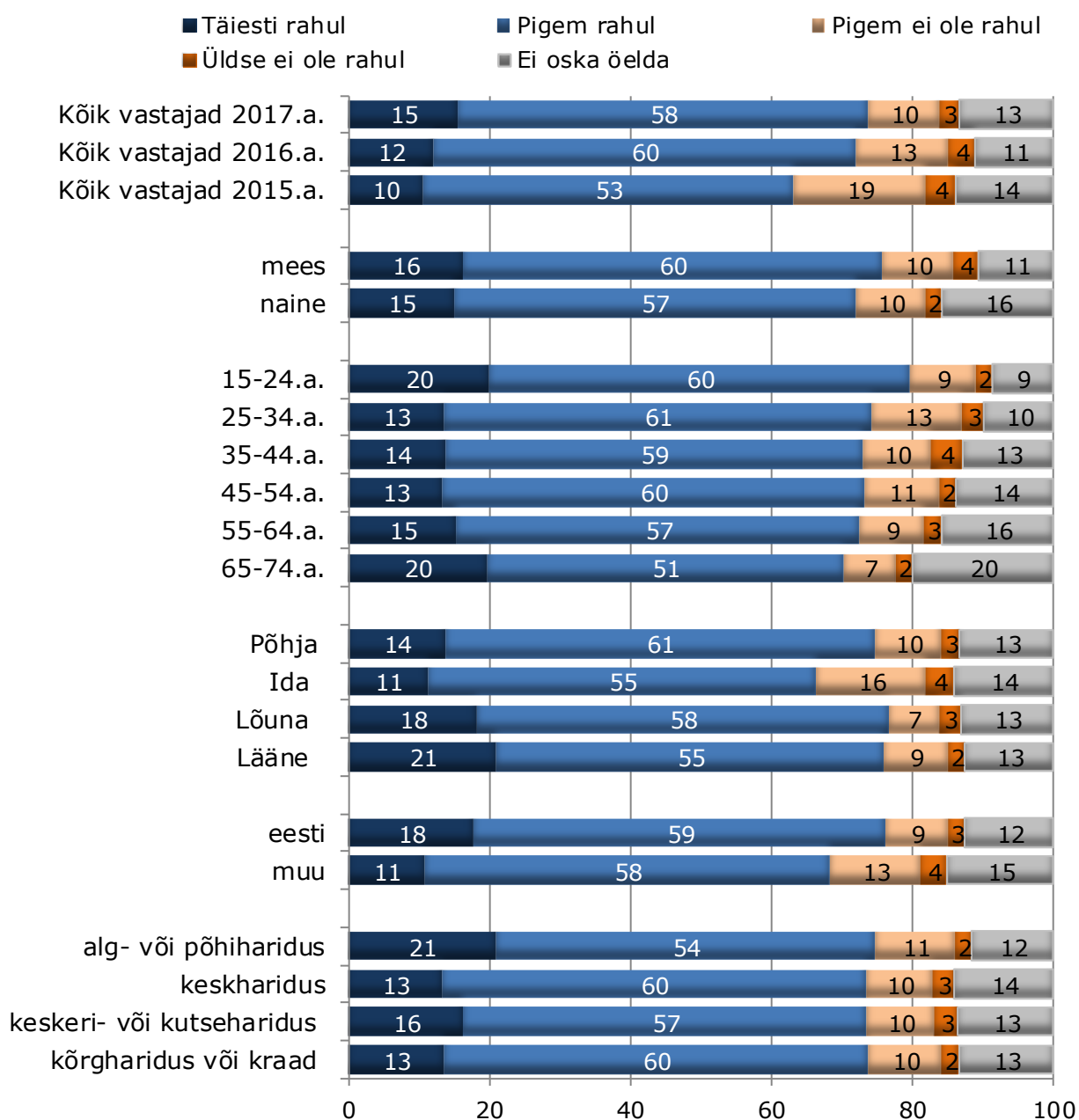
2.2 Rahulolu kohaliku politsei tööga

Uurisime, kuidas on elanikud rahule jäänud kohalike politseinike tööga. Lisaks üldist rahulolu puudutavale küsimusele küsisime ka rahulolu viie erineva olulise tööloiguga ning palusime lisaselgitust neilt, kes rahule ei ole jäänud.

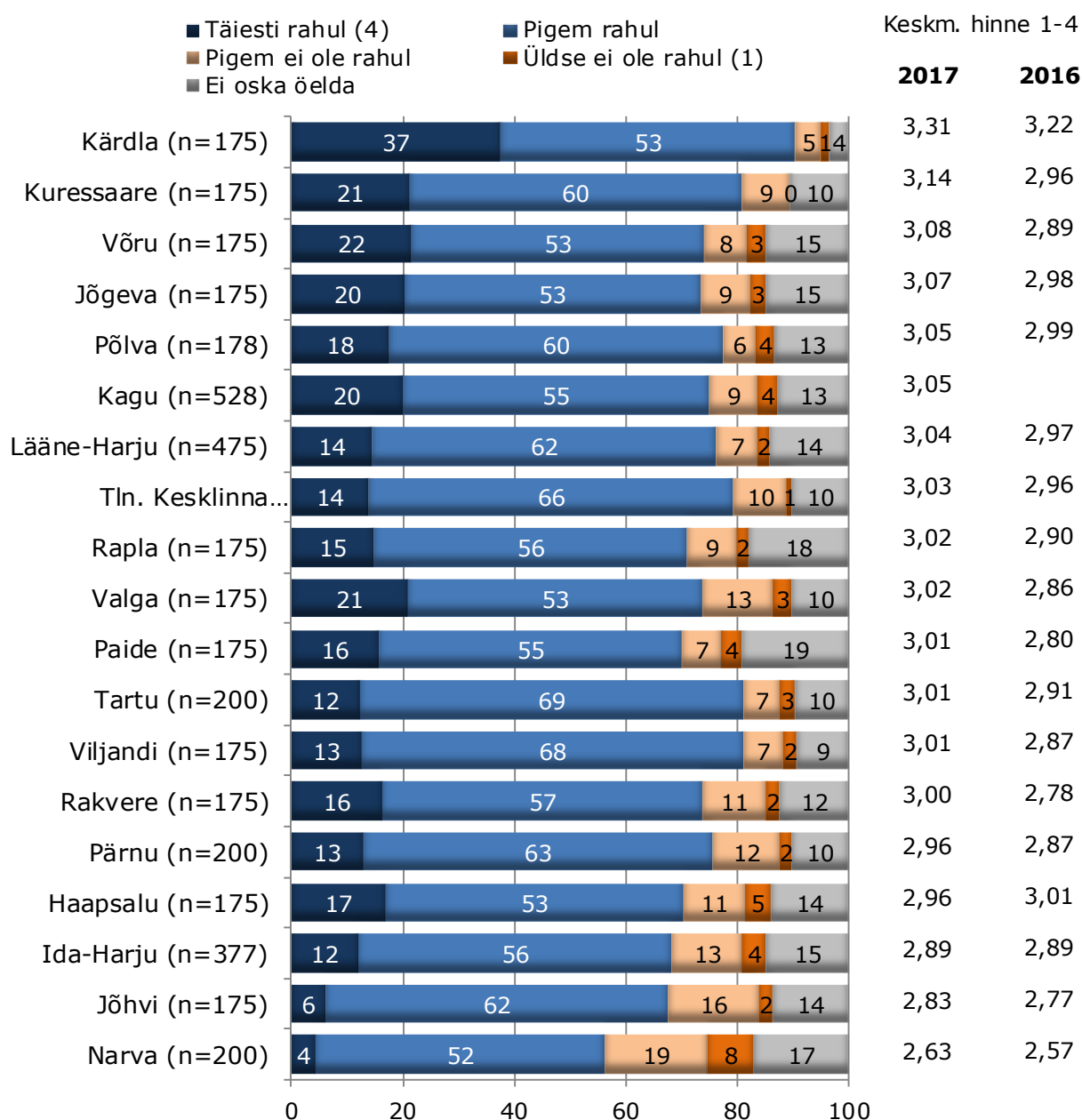
Selgus, et kohaliku politsei tööga on rahul või täiesti rahul 73% elanikest, rahulolematuid 13%, sh täiesti rahulolematu on 3% (joonis 4). Eelmisel korral oli rahul 72% ja rahulolematu 17%, seega on tulemus ka sel aastal veidi paranenud. 13% küsitletutest ei osanud küsimusele vastata.

Kõige nooremas vanusegrupis näeme sel aastal kõige kõrgemat rahulolu näitajat. Silma paistab, et taas on kõige madalam rahulolu Ida prefektuuri elanikel ning rahvuse lõikes vaadelduna mitte-eestlaste seas.

Politseijaoskondadest pälvisid oma elanikelt kõrgeimad hinnangud Kärkla, Kuressaare ja Jõgeva politseijaoskond (joonis 4A). Enim rahulolematuid vastajaid oli ka sel aastal Jõhvi ja Narva jaoskonnas.

Joonis 4. Rahulolu kohaliku politsei tööga, %, kõik vastajad

Joonis 4A Rahulolu kohaliku politsei tööga jaoskondade lõikes, %, kõik vastajad

Üldine rahulolu politseinike tööga sõltub ka sellest, kas vastaja on isiklikult politseinikega kokku puutunud. Seekord näeme suuremat rahulolu nende vastajate seas, kes omavad reaalseid kokkupuuteid politseiga. Rahulolematute osakaal on aga võrreldes eelmise aastaga vähenenud mõlemas sihtrühmas, olles ka seekord suurem politseiga kokkupuutunute seas. Kui vastaja omas isiklikke kokkupuuteid politseiga: rahul 75%, rahulolematu 18%, sh üldse ei ole rahul 5%. Kes pole kokku puutunud: rahul 71%, rahulolematu 9%. Seega on tulemus käesoleval aastal paranenud ka kõnealustes sihtrühmades.

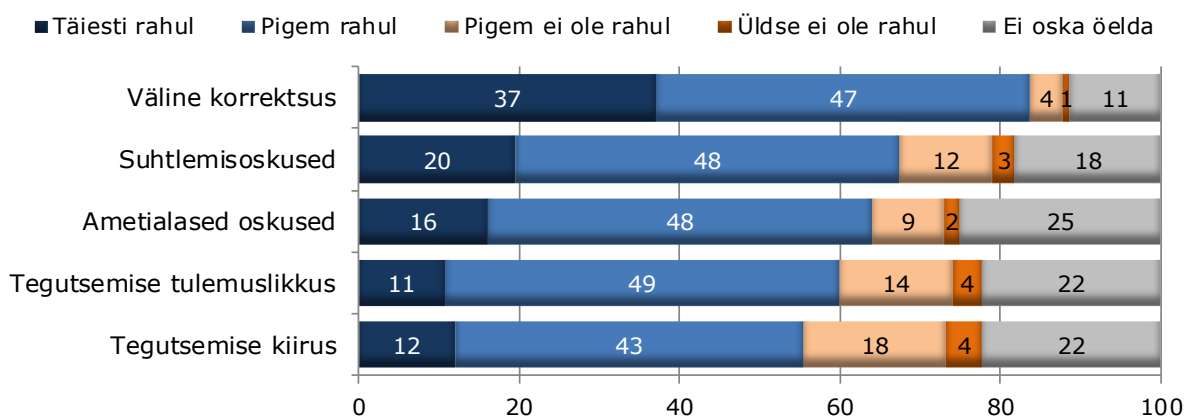
Kuriteo või väärteo ohvrite seas on rahulolematust ka sel aastal kõige suurem – 10% neist ei ole üldse rahul, rahulolematuid kokku on 19%, eelmisel korral 30%. Seega on tulemus kuriteo/väärteo ohvrite seas oluliselt paranenud.

Õigusrikkujatest/kahtlustatavatest on täiesti rahulolematuid 6% ning rahulolematuid kokku 19%. Pealtnägija rollis olnud elanikest on politsei tööga rahulolematuid kokku 15% (viimati 21%).

Erinevate tööloikude puhul näeme ka käesoleval aastal kõige kõrgemat rahulolu politseinike välise korrektsusega 84%. 68% on rahul ka nende suhtlemisoskusega ja 64% ametialaste oskustega (joonis 5). 60% elanikkonnast on ühtlasi rahul politsei töö tulemuslikkusega, kuid 18% pole sellega rahule jäänud. Tegutsemise kiiruse osas näeme kõige enam lahknevaid arvamusi – 55% on sellega rahul kuid 22% ei ole. Täiesti rahulolematu on politsei tegutsemise kiirusega ka sel aastal 4% vastanutest.

Võrreldes eelmise uuringuga on seekord rahulolevate vastajate osakaalud küllalt sarnased eelmiste tulemustega. Rahulolematute osakaalude võrdlemisel aga paistab silma, et seekord on rahulolematuid vähem kahe madalamalt hinnatud teguri osas – tegutsemise tulemuslikkus (oli 20% aastal 2016) ja kiirus (oli 27%). Seega on hinnangud nende kahe teguri osas paranenud.

Joonis 5. Rahulolu politsei tööga erinevates aspektides, %, kõik vastajad

Näeme, et käesoleval aastal on noorima vanuserühma esindajad muude rühmadega võrreldes politsei töö suhtes positiivsemalt meelestatud (joonis 6). Ida-Eestis elavad inimesed on sarnaselt eelmistele uuringutele kohaliku politsei tööga ka erinevate tööloikude puhul keskmisest vähem rahul. Parimat tulemust näeme üsna võdselt Lääne-Eesti ja Lõuna-Eesti elanikel.

Eestlaste seas on rahulolu jätkuvalt veidi kõrgem kui mitte-eestlaste seas.

Politseijaoskondadest paistavad sarnaselt eelmistele uuringutele heade töötulemustega kõikjal silma Kärdla ja Kuressaare politseijaoskond. (joonised 7-11). Kahe parema seas hinnati mõnel korral ka Haapsalu ja Viljandi jaoskonda.

Kõige madalamad hinnangu pälvisid kõikjal Narva ja Jõhvi politseijaoskond.

Rahulolematuse põhjused

Avatud küsimus esitati vaid vastajatele, kes ei ole kohaliku politsei tööga rahule jäänud.

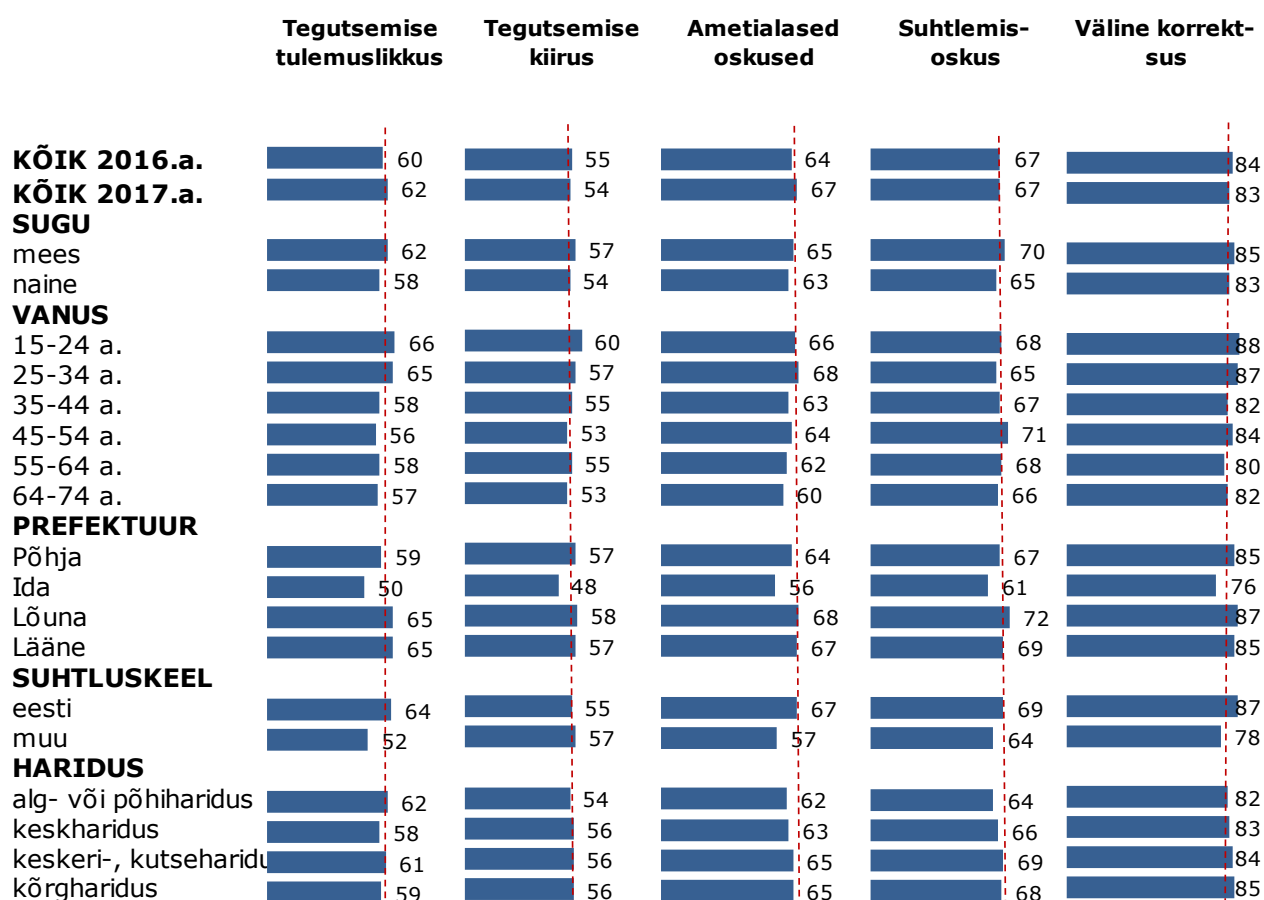
Vastustes märgiti taas kõige sagedamini, et kohalikke politseinikke ei ole, jaoskonnad on suletud, politseinikke pole kusagil näha või et nad asuvad liiga kaugel – kokku 21% vastustest. Jaoskondade sulgemise all peetakse silmas pikemat ajaperioodi, mitte vaid möödunud aastat, kuna vastajad sageli ei mäleta täpselt, mis ajal mingi muudatus on toimunud.

Veel märgiti sagedamini järgmisi rahulolematuse põhjuseid:

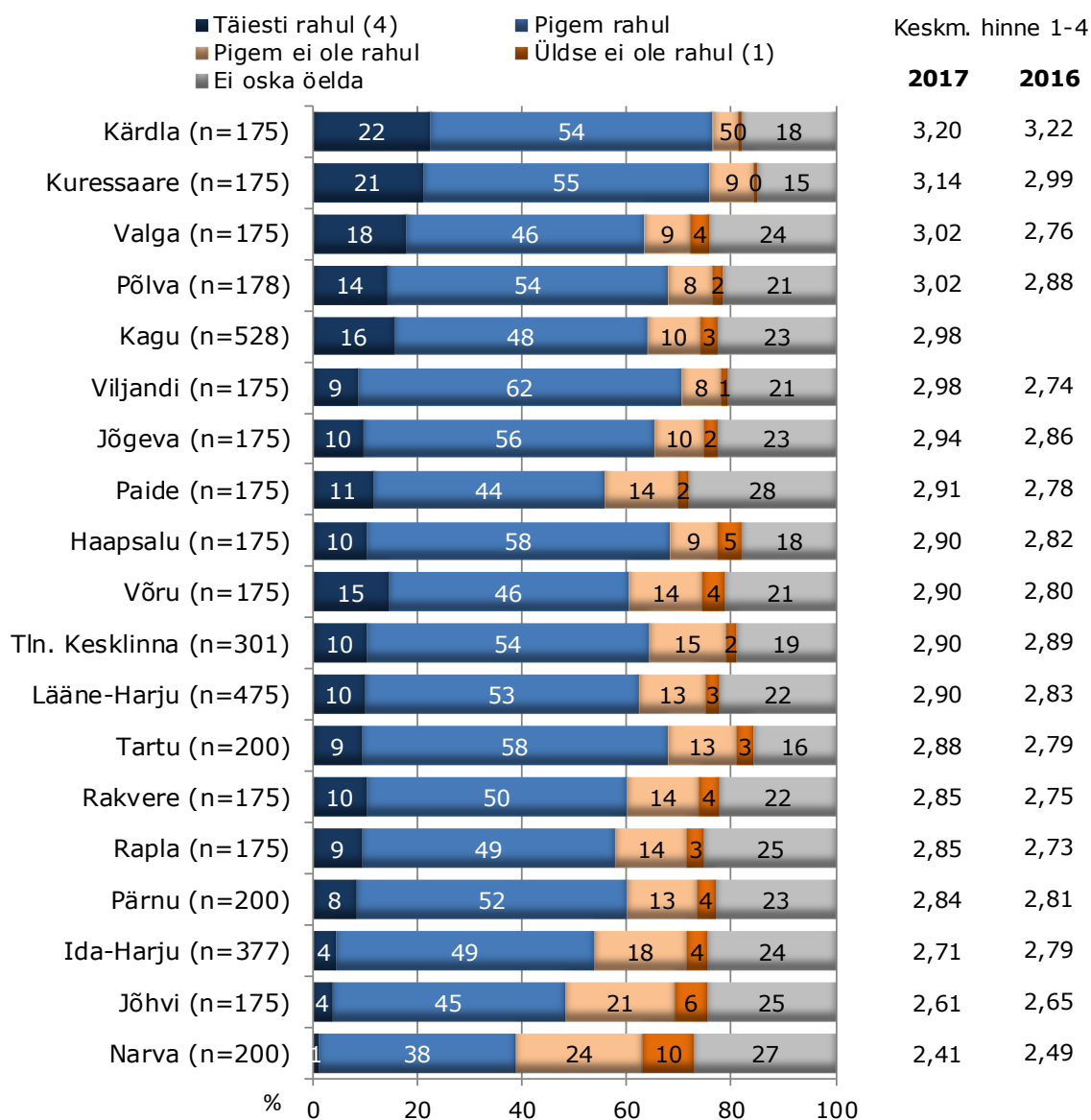
- Politsei tööle pole tulemust (neist ei ole abi, nad ei tule kohale) – 20%
- Nende põhitegevus on trahvimine või karistamine (mitte abistamine ega ennetamine) 9%
- Politsei on liiga aeglane, ei jõua kohale – 8%
- Politseinikud on ebaviisakad, ülbed, üleolevad – 5%

Vastamata jättis küsimusele 27% sihtrühmast.

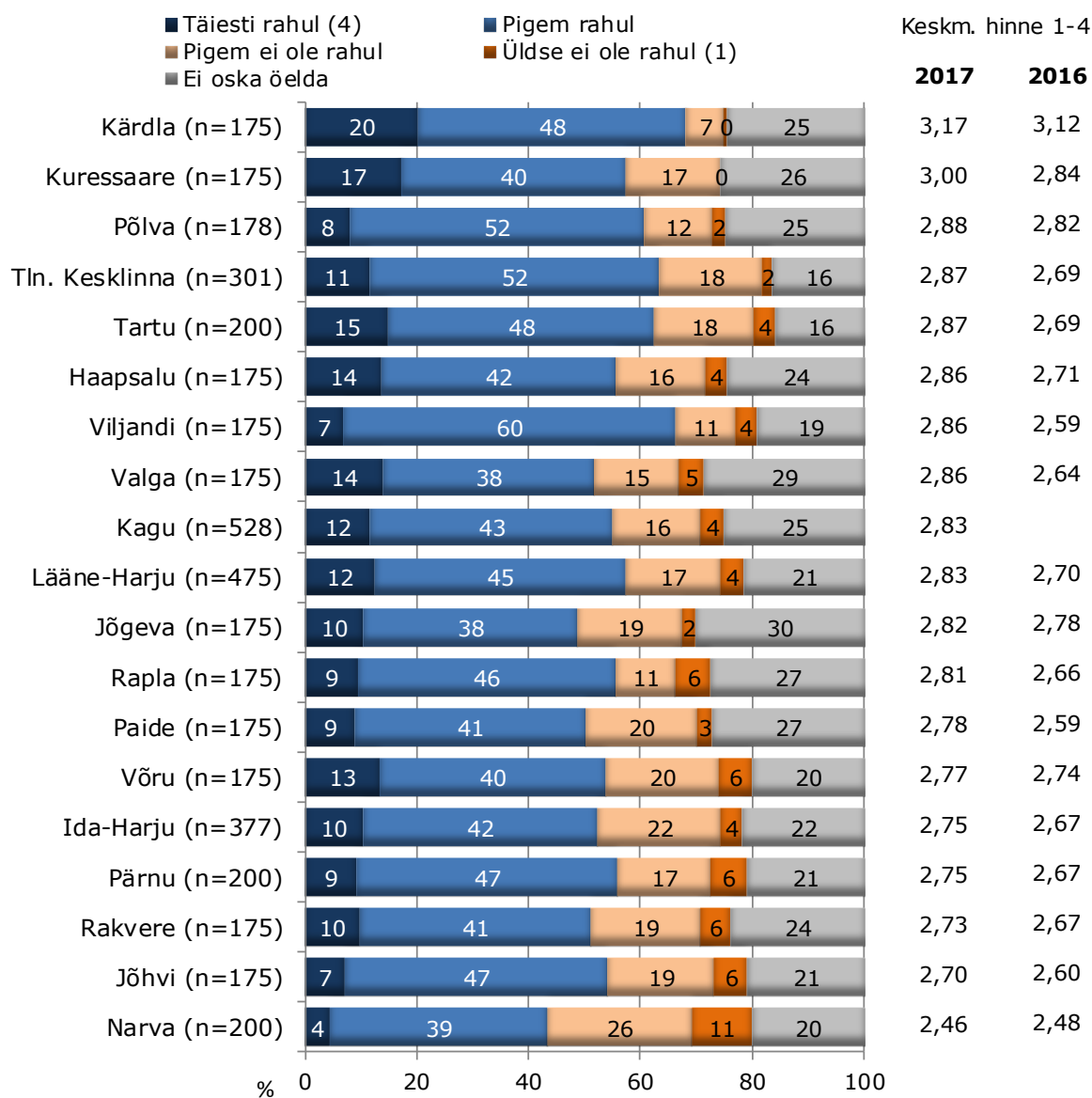
Kõige enam kurdeti politseinike vähesust Lõuna ja Lääne prefektuuris. Põhja prefektuuris rõhutati muudest vastajatest sagedamini politsei pigem trahvivat või karistavat rolli. Ebaviisakust toodi muude piirkondadega võrreldes sagedamini esile seekord Lääne prefektuuris. Ida prefektuuri puhul võib välja tuua selle, et aeglast reageerimist kurdeti siin mõnevõrra vähem, kui teistes piirkondades.

Joonis 6. Rahulolu politsei tööga erinevates aspektides, %, n=vastajad taustrühmades

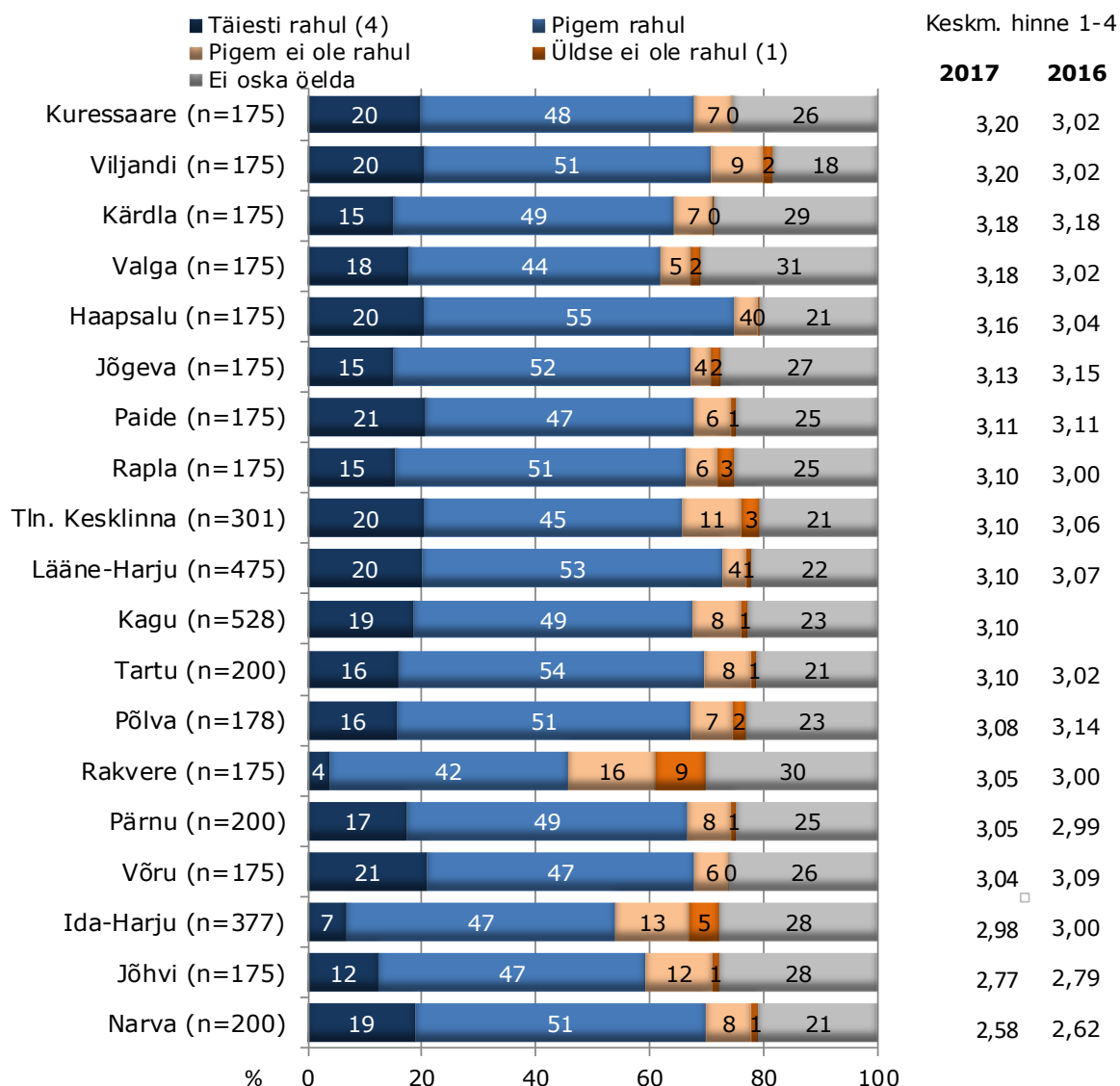
Joonis 7. Rahulolu kohalike politseinike töö tulemuslikkusega, %, n= vastajad jaoskondades

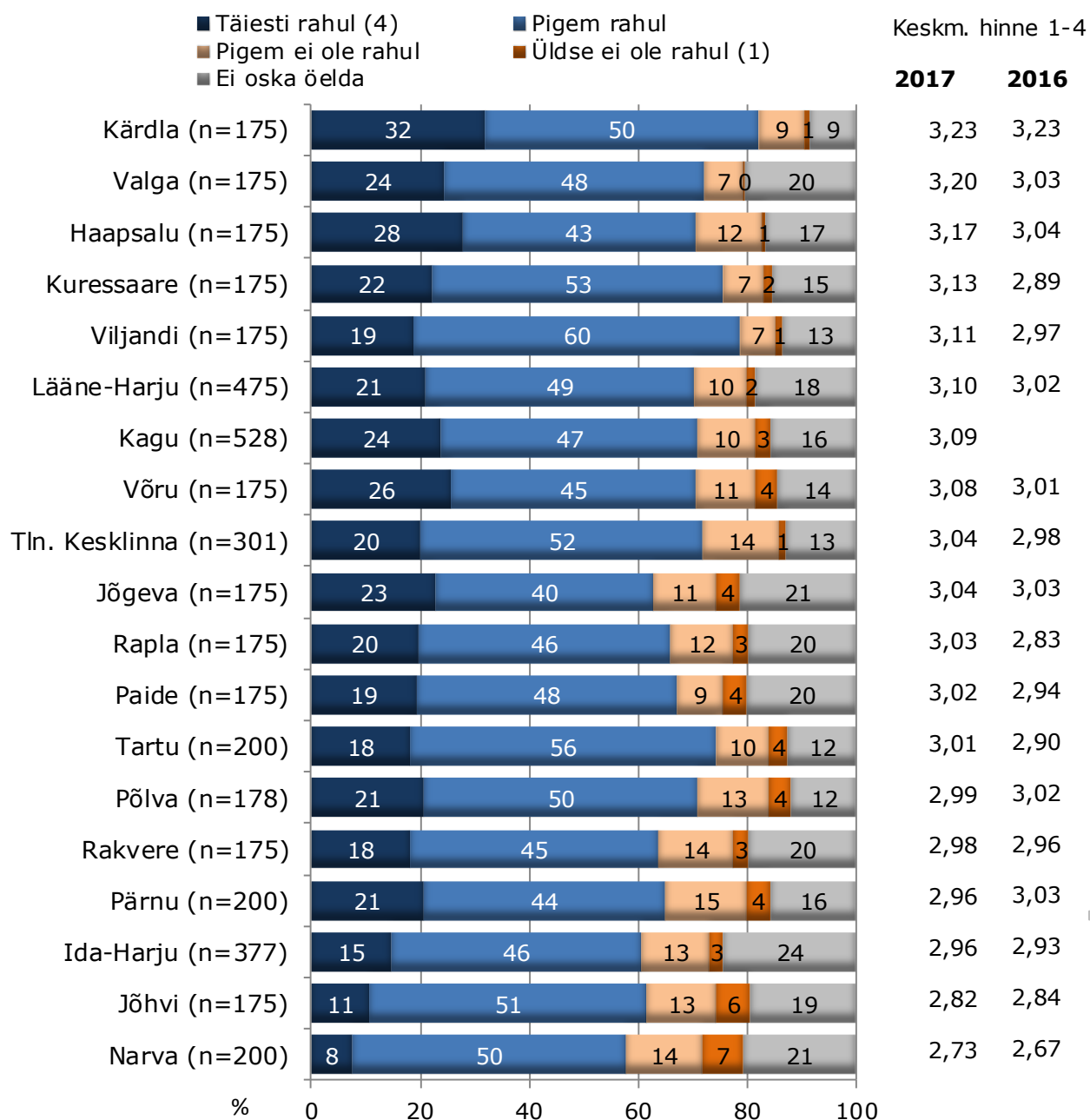
Joonis 8. Rahulolu kohalike politseinike tegutsemise kiirusega, %, n= vastajad jaoskondades

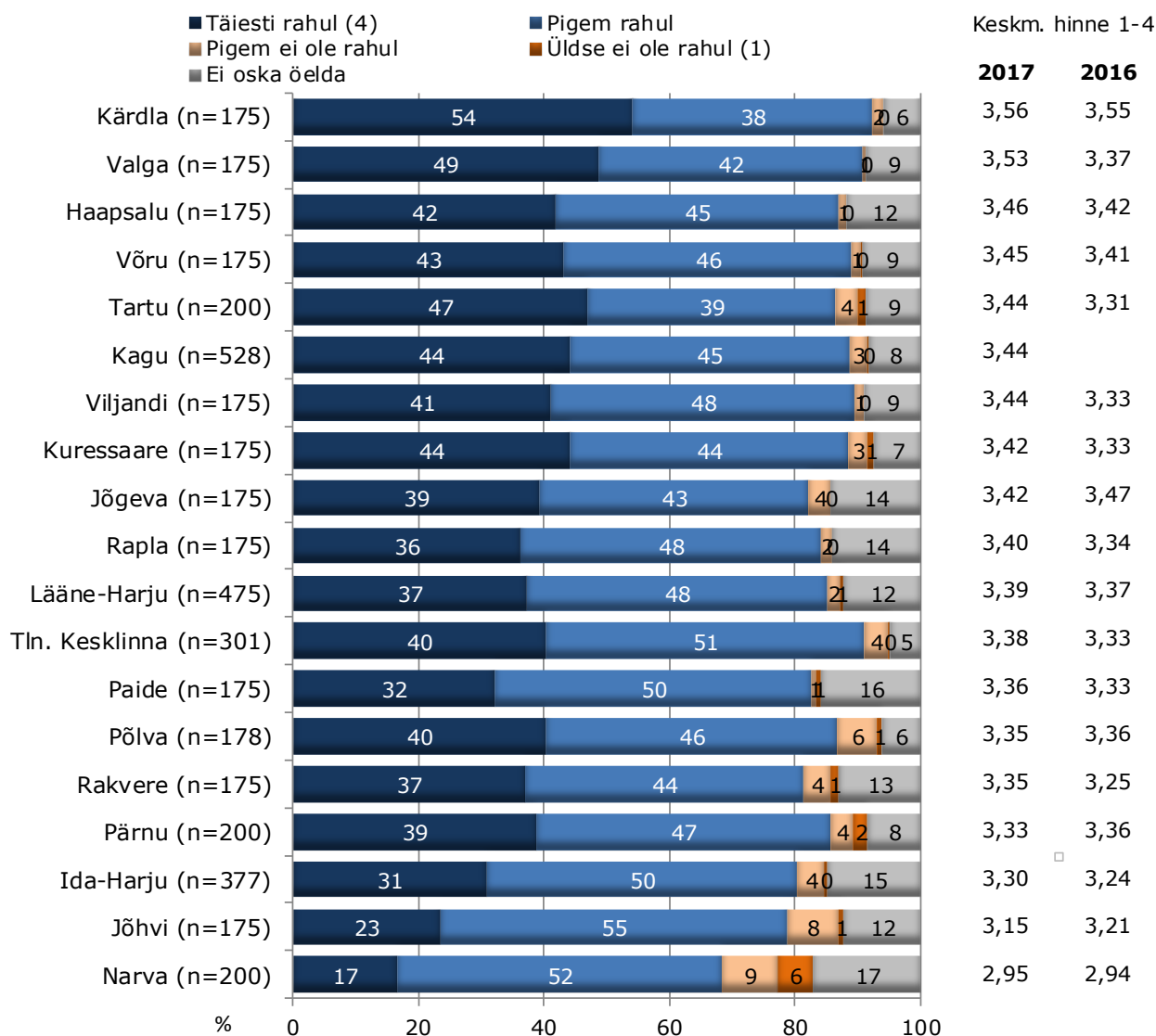
Joonis 9. Rahulolu kohalike politseinike ametialaste oskustega, %, n= vastajad jaoskondades

Joonis 10. Rahulolu kohalike politseinike suhtlemisoskustega, %, n= vastajad jaoskondades

Joonis 11. Rahulolu kohalike politseinike välise korrektsusega, %, n= vastajad jaoskondades

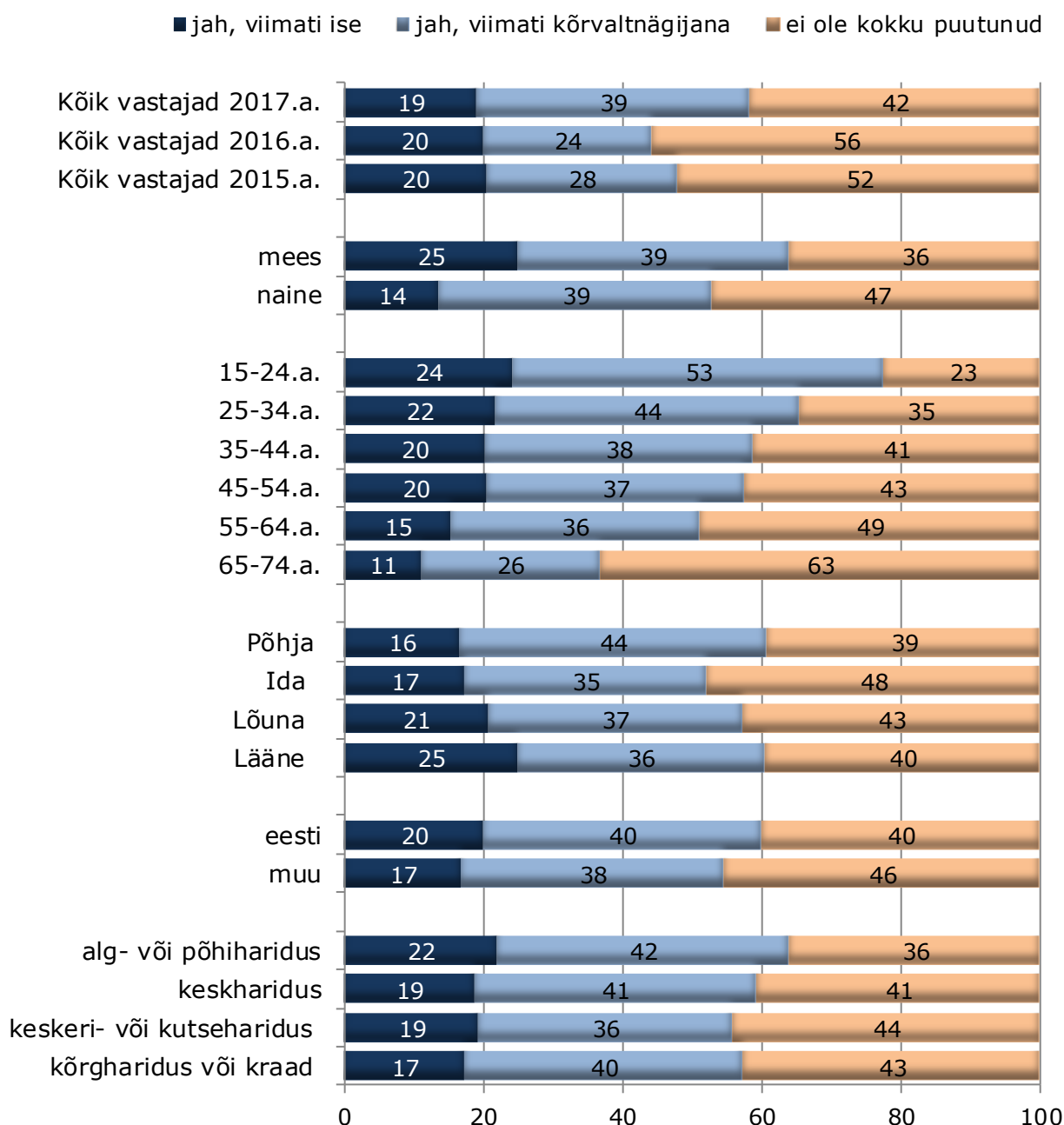
2.3 Kokkupuude politseinikega

Vastajatel paluti meenutada, kas nad on viimase 12 kuu jooksul politseinikega kokku puutunud, või siis juhtunud nende tööd kõrvalt nägema. Juhul, kui kokkupuuteid on olnud mõlemas rollis, paluti vastata viimase situatsiooni kohta.

19% elanikkonnast omas aasta jooksul politseinikega isiklike kokkupuuteid ning lisaks on 39% näinud politseinike tööd kõrvaltnägijana (joonis 12). Mingeid kokkupuuteid ei ole olnud 42% vastanutest. Võrreldes eelmise uuringuga on seekord märksa suurenenud kõrvaltnägijate osakaal. Siinjuures on tõenäoliselt põhjuseks see, et ankeedis täpsustati seekord kõrvaltnägijate rolli, lisades, et kõrvaltnägija võib olla see, kes nägi politseinikke tegutsemas liikluses ja tänaval patrullimas või politsei väljakutsuja).

Kokkupuuteid politseiga on olnud keskmisest sagedamini meestel (25%) ja märksa sagedamini kahel nooremal vanuserühmal. Kõige sagedamini omavad kokkupuuteid Põhja ja Lääne prefektuuri elanikud, kõige vähem on neid seekord olnud Ida prefektuuris. Eestlastel on olnud politseinikega viimasel aastal sagedamini kokkupuuteid võrrelduna mitte-eestlastega.

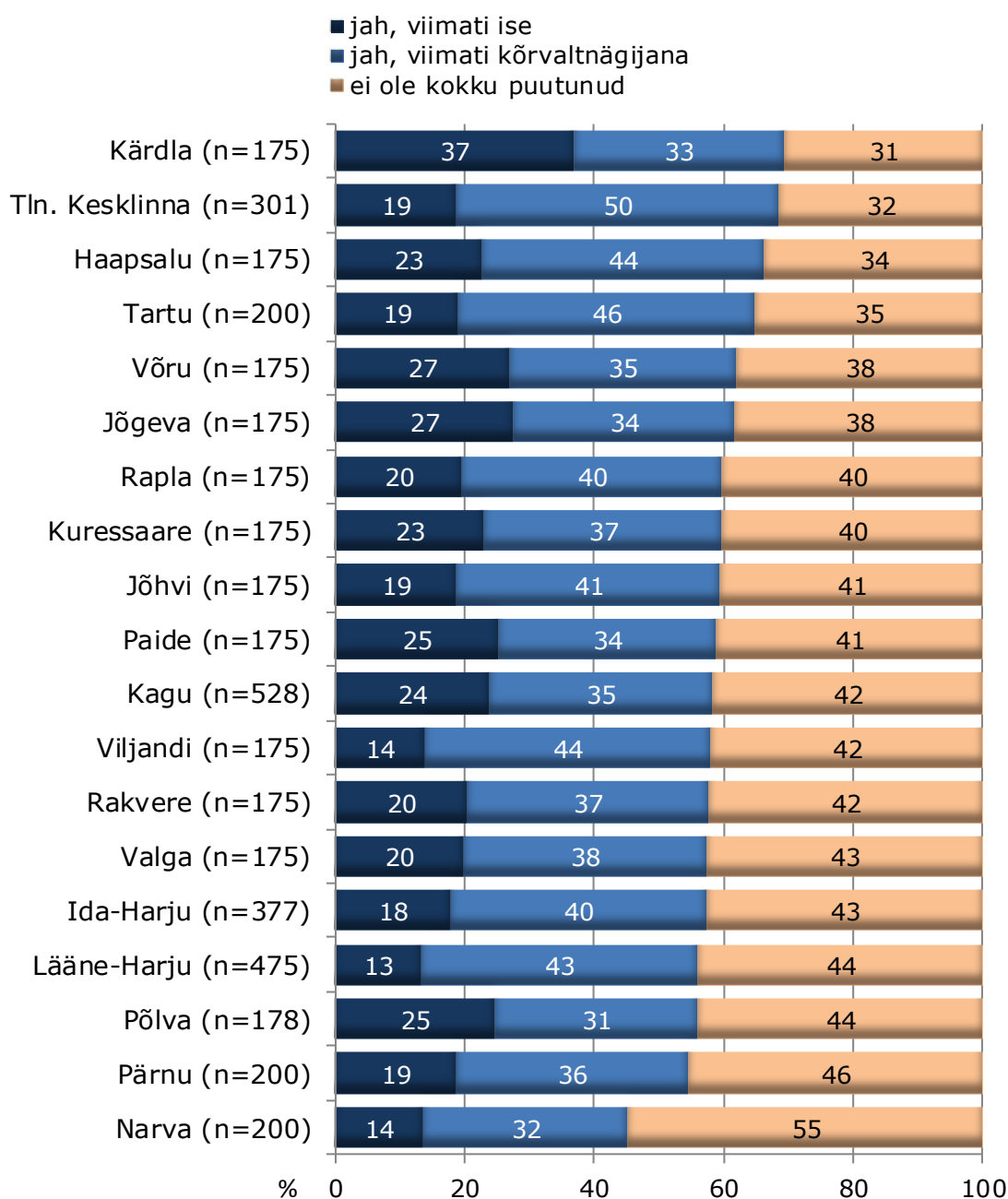
Joonis 12. Kokkupuude politseinikega 12 kuu jooksul, %, kõik vastajad

Joonisel 12A näeme, kui sageli on politseiga kokku puutunud erinevate politseijaoskondade piirkondades. Ka sel aastal näeme pingereas esikohal Kärkla politseijaoskonna elanikke, kes on märkinud, et 37% neist on isiklikult aasta jooksul politseinikega kokku puutunud.

Kärkla piirkonnale järgnevad elanikega kokkupuudete sageduselt Tallinna Kesklinna ja Haapsalu politseijaoskond. Kõige vähem kokkupuuteid on elanikel politseinikega olnud aga Narva ja Pärnu jaoskonnas.

Joonis 12A. Kokkupuude politseinikega 12 kuu jooksul, %, vastajad jaoskondades

Vastajatel, kes omavad kokkupuuteid politseinikega, paluti ka täpsustada, kas nad olid ohvri või õigusrikkuja rollis. Tulemus on välja toodud joonisel 13. Isikuid, kes on olnud ohvri rollis on 22% ja neid, keda on õigusrikkumises kahtlustatud 32%. Muu variandi märkis 46%.

Muud nimetatud rollid olid ka sel aastal peamiselt liikluses ettetulevad situatsioonid, nagu „Kõik puhuvad“ reid, muud kokkupuuted liikluspolitseinikega, auto kontrollimine, liiklusavariid jms. Lisaks märgiti siin tööalaseid kokkupuuteid, väljakutse tegemist, tunnistaja rolli ning paaril korral ka seda, et on oldud mõlemas rollis – nii õigusrikkuja kui ka ohvri rollis.

Eelmise uuringu tulemustega seda küsimust otseselt võrrelda ei saa, kuna vastuse variantide arv muutus ning seega on ka osakaalud erinevad.

Mehed on taas naistest sagedamini olnud kahtlustatava rollis. Ohvrite seas aga on sagedamini olnud naised. Samuti ilmses, et põhiharidusega inimeste seas on muude haridusgruppidega võrreldes sagedamini õigusrikkujaid või selles kahtlustatavaid isikuid.

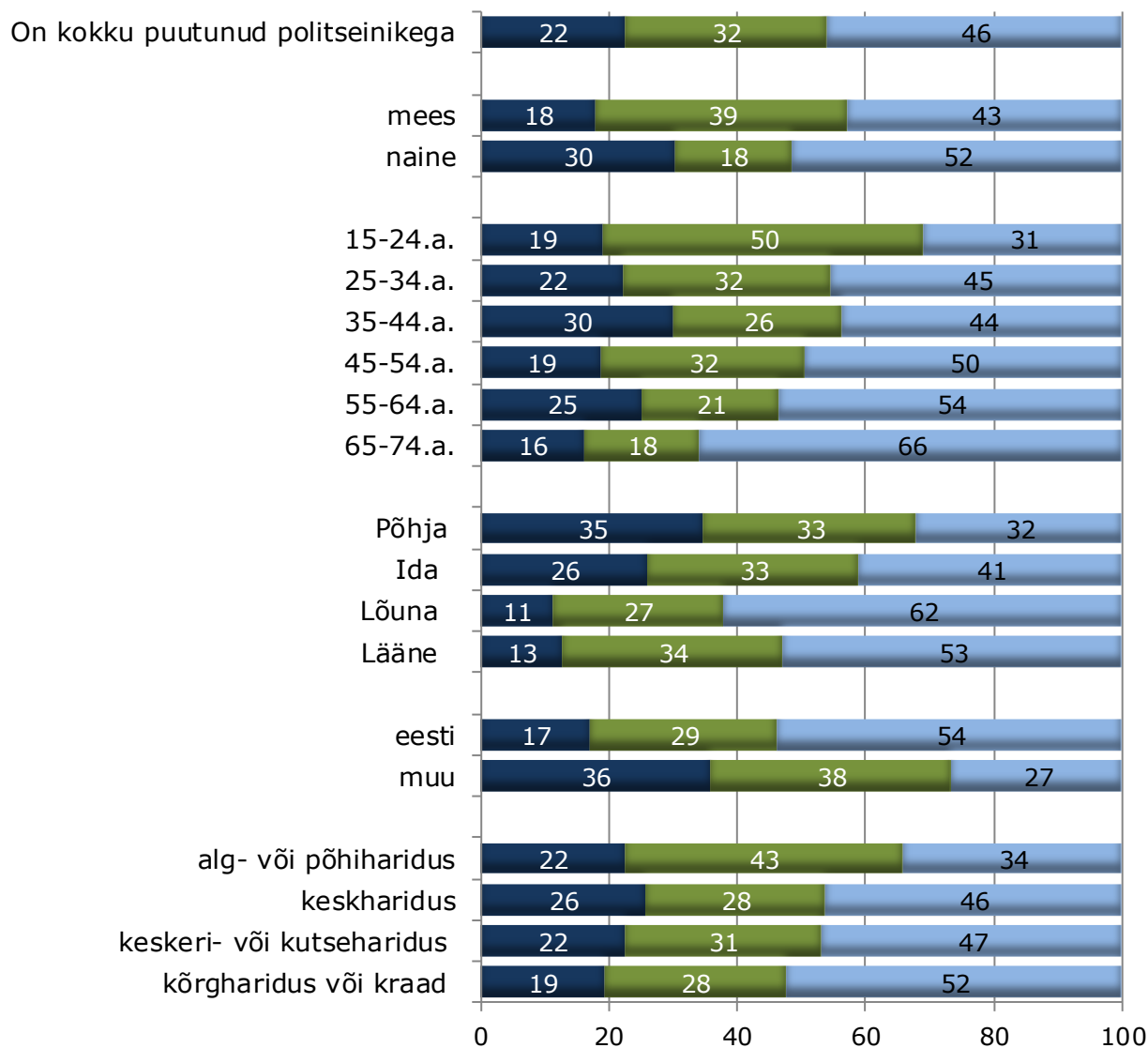
Nii kuritegude ohvreid, kui ka õigusrikkumises kahtlustatavaid on keskmisest enam olnud ka sel aastal Ida ja Põhja prefektuuride aladel, samuti on nii ohvreid kui ka kahtlustatavaid eestlastest sagedamini olnud mitte-eestlaste seas.

Uuringu tulemusel võib öelda, et kõige enam kuritegusid pannakse toime Tallinnas, Harjumaal ja Narvas, kus ohvrite osakaal on jätkuvalt kõige kõrgem (joonis 13A). Sel aastal on ohvreid suhteliselt enam olnud ka Tartu jaoskonna territooriumil, kuid kahtlustatavate /õigusrikkujate osakaal pole seal kuigi kõrge.

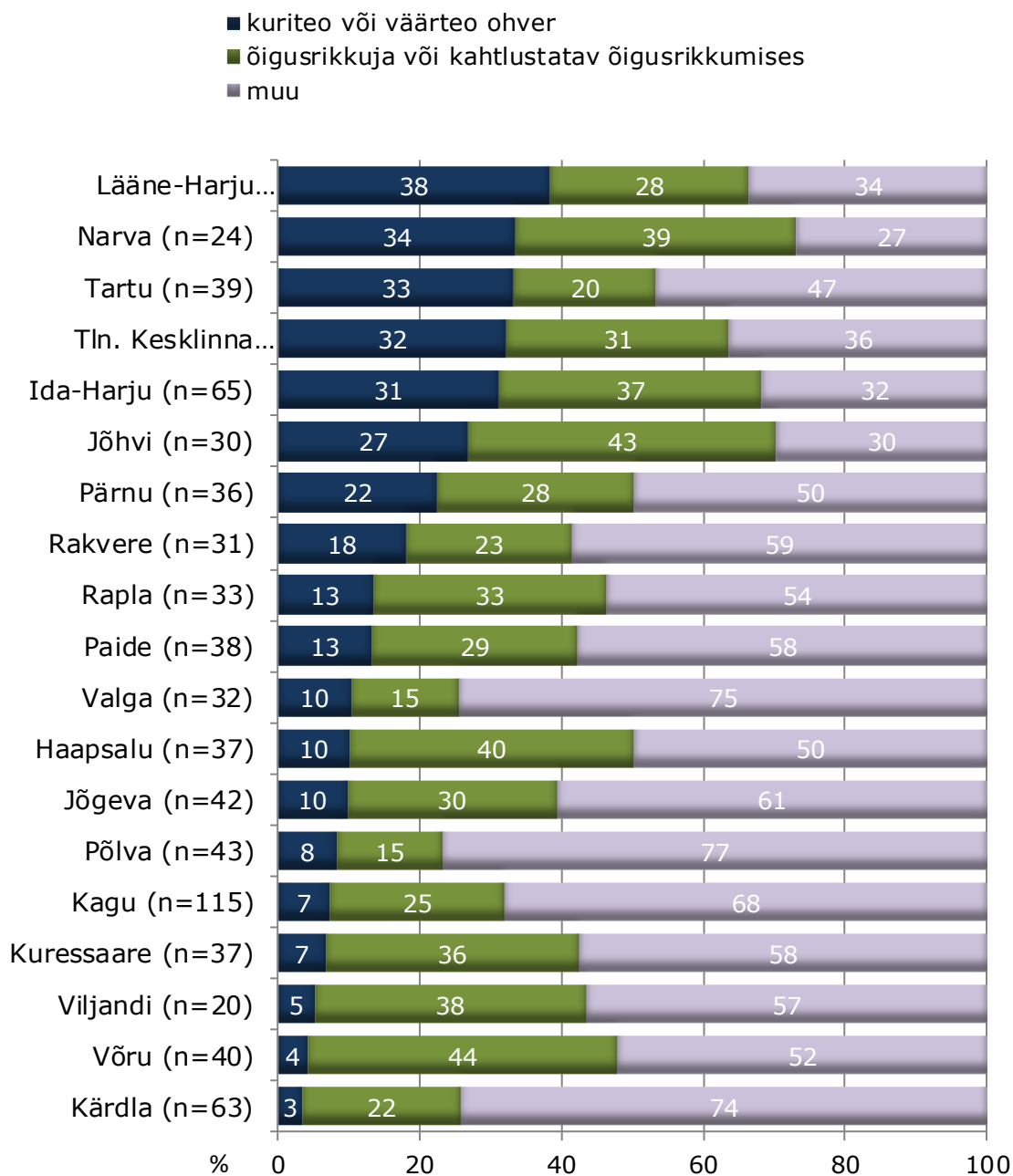
Kõige vähem on nii kuritegude ohvreid kui ka süüdlasi/kahtlustatavaid jätkuvalt Kärkla jaoskonnas ning küllaltki vähe on neid ka Viljandi ja Kuressaare piirkondades.

Joonis 13. Rollid kokkupuutes politseiga, %, n=731 (on puutunud kokku politseinikega 12 kuu jooksul)

■ kuriteo või väärteo ohver ■ õigusrikkuja või kahtlustatav õigusrikkumises ■ muu

Joonis 13A. Rollid kokkupuutes politseiga, %, n= vastajad jaoskondades, kes on puutunud kokku politseinikega 12 kuu jooksul

Esimese teema kokkuvõttena võib öelda, et elanike ootused politsei ennetustööle aasta jooksul muutunud ei ole. Politsei ennetajarolliga on rahul 63% elanikest. Positiivne on see, et elanike rahulolu politsei ennetajarolliga kasvab aasta-aastalt - ka seekord näeme paremat tulemust, kui eelmisel korral.

Kohaliku politsei tööga on rahul 73% ja rahulolematu 13% elanikkonnast. Rahulolu on võrreldes eelmise uuringuga mõnevõrra paranenud. Kõrgeim on rahulolu Kärdla, Kuressaare ja Kagu politseijaoskondades, jätkuvalt on kõige vähem rahul elanikud Ida prefektuuri aladel.

19% elanikest on viimase aasta jooksul politseinike tööga kokku puutunud ning kõrvaltähtsuse osakaal on 39%. Vastajatest, kes omavad isiklike kokkupuuteid, pole rahul 18%, sh üldse ei ole rahul 5%. Rahule on jäänud 75% sellest sihtrühmast. Võrreldes eelmise uuringuga on ka siin tulemus paranenud.

Nende seas, kes on politseiga kokku puutunud kas ohvri või kahtlustatava rollis, on rahulolematute osakaal muude rollidega võrreldes kõige kõrgem. Rahulolematuse peamiste põhjustena toodi ka käesoleval aastal välja seda, et kohalikke politseinikke ei ole või neid pole näha ning et politsei töö ei ole erilist tulemust.

3 Ohvriks langemine ja sellest teatamine

Järgnevalt uurisime kuriteo või väärteo ohvriks langemise sagedust viimase 12 kuu jooksul.

Möödunud 12 kuu jooksul on kuriteo või väärteo ohvriks langenud 8% ühel korral ja 2% mitmel korral, kokku on seega ohvrite osakaal elanikkonnas 10% (joonis 14). Laiendades tulemust Eesti elanikkonna peale, saame arvuliselt ligikaudu 76 407 ühekordset ja 19 007 mitmekordset kuriteo/väärteo ohvrit üle riigi.

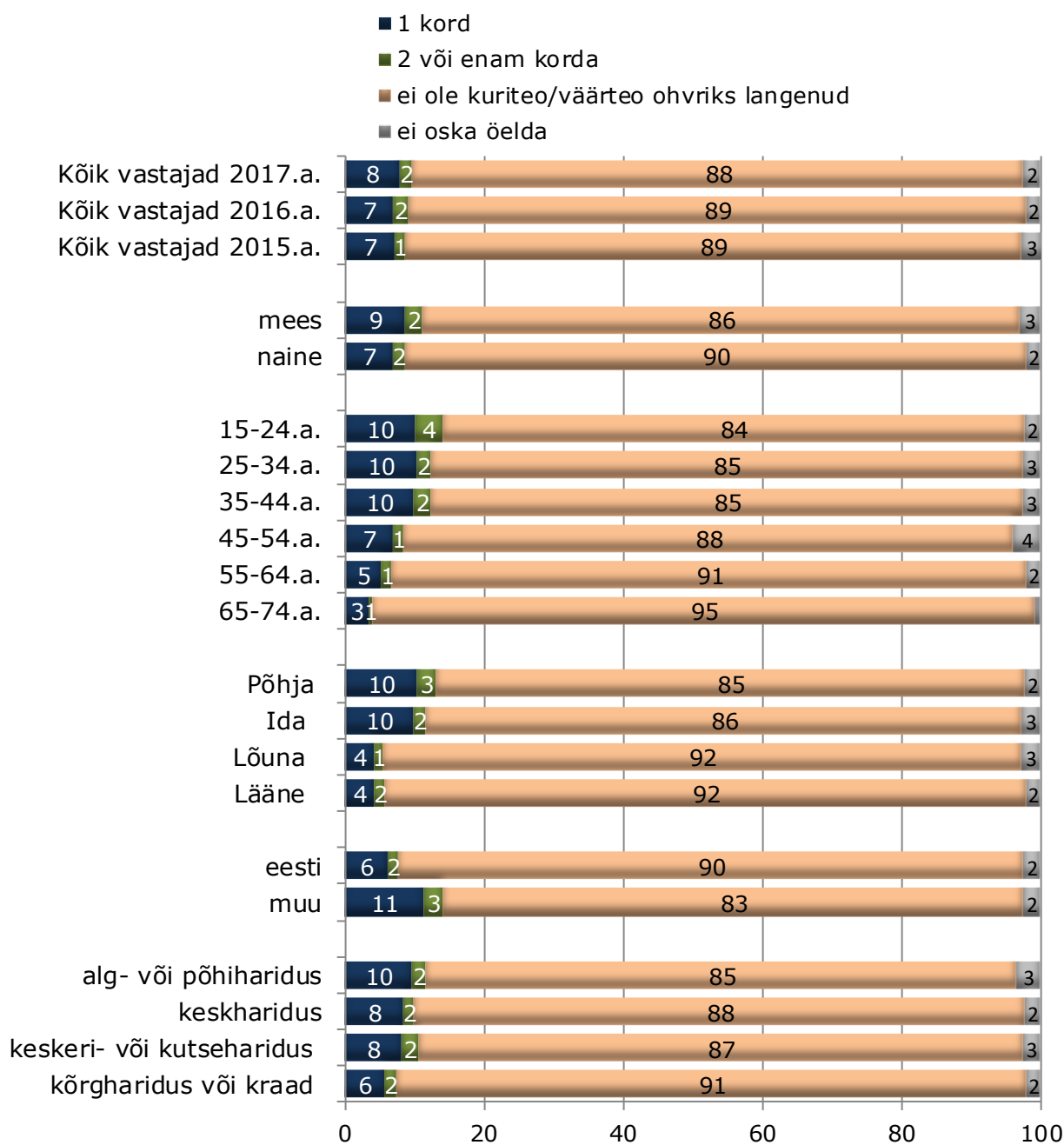
Kuriteo või väärteo ohvreid on seekord näha sagedamini kolmes nooremas vanuserühmas: 15-24a. (14%), 25-34 a. (12%) ja 35-44 a. (12%) Kõige vähem on neid aga vanimas rühmas – vaid 4%.

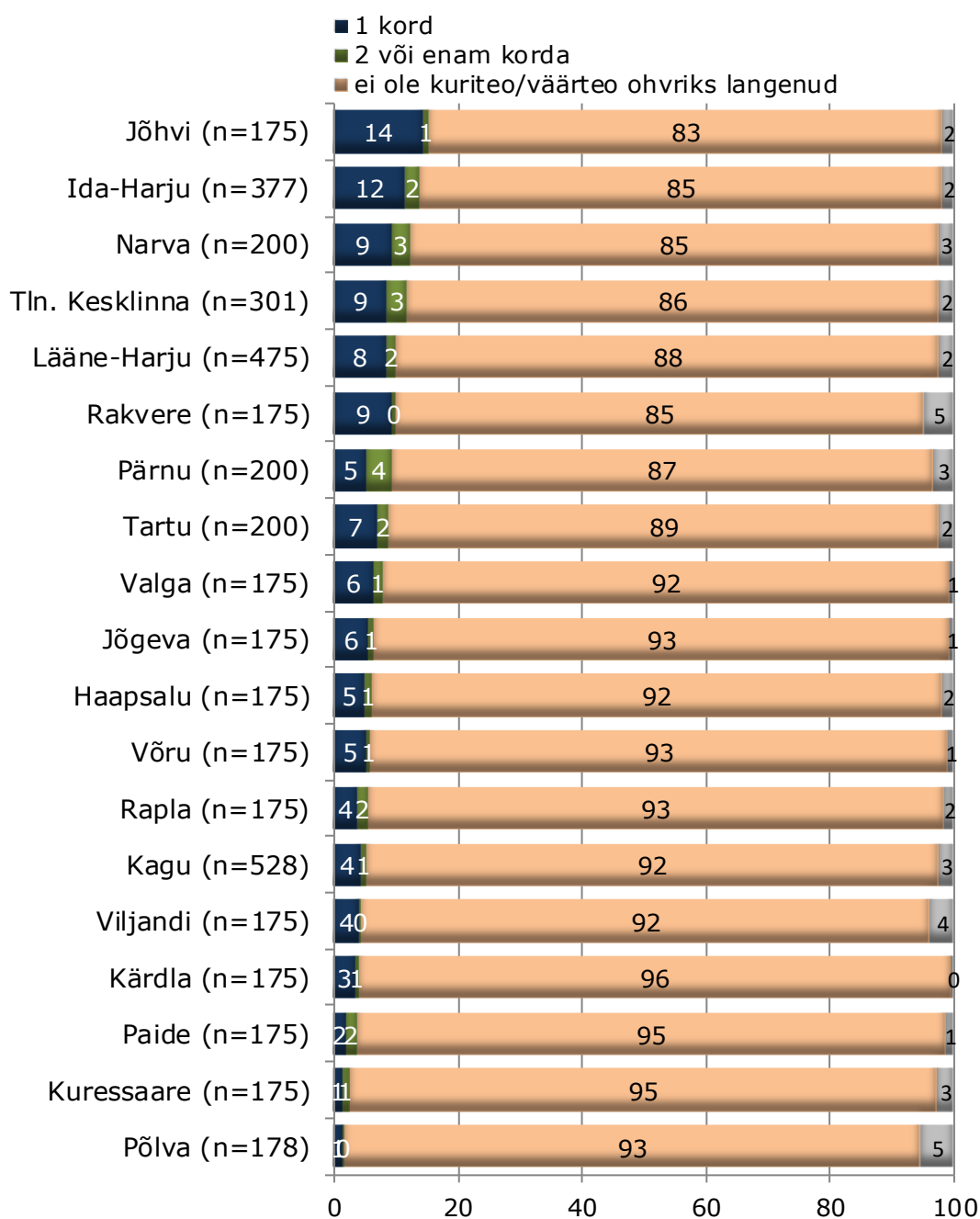
Prefektuuride lõikes näeme ohvreid sagedamini taas Põhja ja Ida prefektuurides, pea poole vähem on neid Lõuna ja Lääne piirkonnas.

Mitte-eestlaste seas on kuritegude ja väärtegude ohvreid ka sel aastal olnud enam, kui eestlaste seas.

Politseijaoskondadest tulevad suurema ohvrite arvuga esile seekord Jõhvi (15%) ja Ida-Harju (14%) jaoskond (joonis 14A).

Kõige väiksema ohvrite hulga poolest paistavad silma Kuressaare, Paide ja Kärdla jaoskond.

Joonis 14. Ohvriks langemise sagedus 12 kuu jooksul, %, n= kõik vastajad

Joonis 14A. Ohvriks langemise sagedus 12 kuu jooksul jaoskondade lõikes, %

Küsisime, kas kuriteost või väärteost teatati politseile. Juhul kui vastaja on langenud ohvriks mitmel korral, soovisime teada, kas ta teatas sellest politseile kõikidel kordadel.

Neist, kes on kuriteo ohvriks langenud ühel korral, andis sellest politseile teada 74% (joonis 15). Tulemus võrreldes eelmise uuringuga oluliselt muutunud ei ole.

Sarnaselt eelmise uuringuga on naised ka nüüd olnud aktiivsemad – neist teavitas politseid 78%. Vanuse lõikes on teavitajaid seekord kõige enam noorimas vanuserühmas (86%), kõige vähem aga vanuses 35-44 a. – 65%. Eelmisel kahel aastal oli noorimas vanuserühmas vastupidine olukord - politsei teavitamine oli nende hulgas kõige vähesem.

Võrreldes muu Eestiga on teavitamisel kõige passiivsemad Ida prefektuuri elanikud.

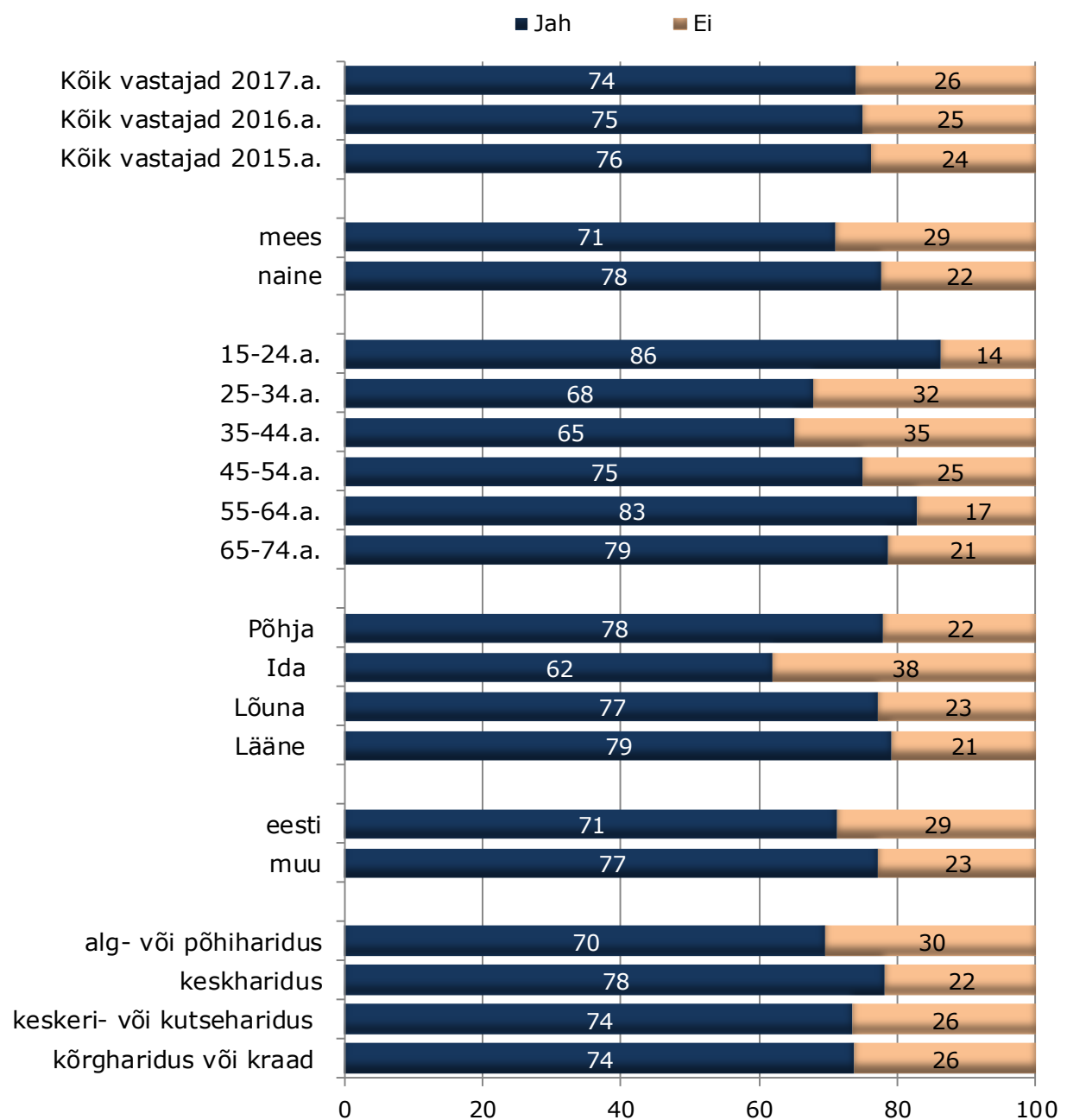
Antud küsimuse puhul on üldistusteks liiga vähe vastajaid, et vaadelda tulemusi erinevate politseijaoskondade lõikes, seetõttu me erisusi ei käsitle.

Neist, kes on kuriteo/väärteo ohvriks langenud mitmekordselt, on sellest politseile teada andnud kokku 75%, sh 55% neist teatas kõikidel kordadel ja 20% osadel kordadel (joonis 16). Selgus, et võrreldes eelmise aastaga on politsei teavitamine antud sihtrühmas seekord suurenenud – tookord teatas sellest kõikidel kordadel 43%.

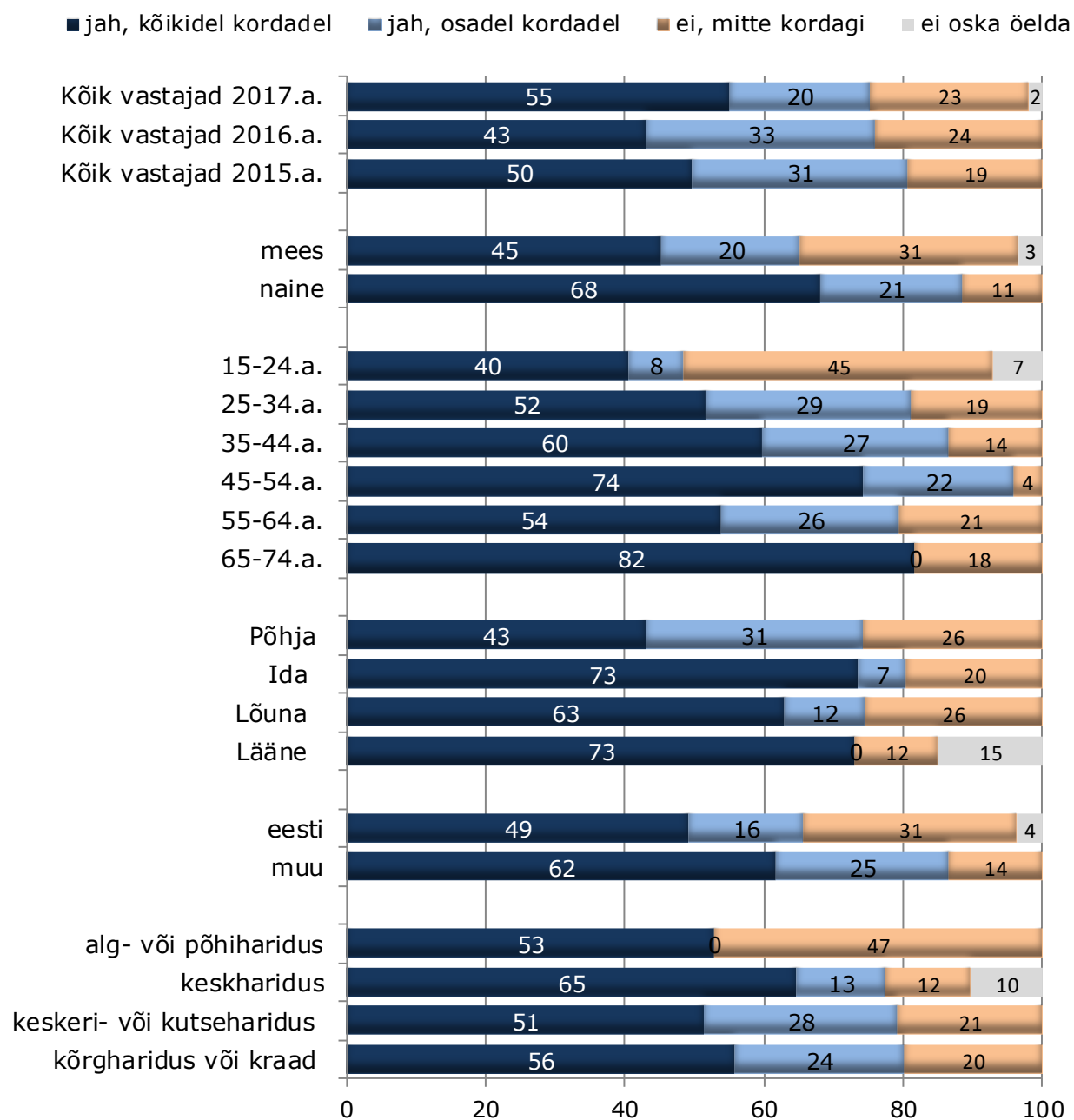
Ka antud sihtrühmas on aktiivsemad teavitajad naised. Vanuserühmadest aga on aktiivsem vanim rühm – 65-74a. Prefektuuride lõikes tulemusi vaadeldes näeme muudest piirkondadest oluliselt aktiivsemaid teavitajaid seekord taas Ida- ja Lääne piirkonna elanike seas. Selle sihtrühma puhul on aktiivsemad teavitajad olnud mitte-eestlased.

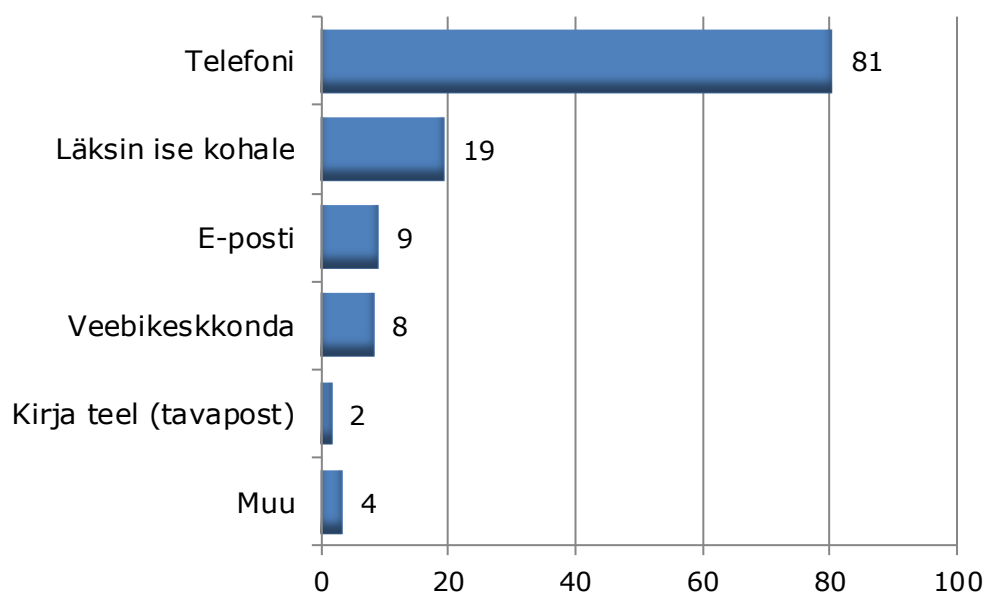
Esmakordselt küsiti käesoleval aastal, milliste kanalite kaudu politseid teavitati. Selgus, et ülekaalukalt kõige sagedamini kasutatakse selleks telefoni (81%). Järgnevad kohapeale minemine (19%), e-post (9%) ja veebikeskkonna kasutamine (8%). Tavapostiga saadab teate politseile vaid 2% teavitajatest (joonis 16A).

Joonis 15. Kuriteost/väärteost teatamine, % n= 300, kes on ohvriks langenud ühel korral

Joonis 16. Kuriteost/väärteost teatamine, %, n=75, kes on ohvriks langenud üle ühe korra

Joonis 16A. Politsei teavitamise viisid, %, n= kes on teavitanud politseid**Põhjused, miks ei teavitata politseid**

Peamiseks põhjuseks, miks politseid süütegudest ei teavitata, on jätkuvalt elanike arvamus, et sellest ei ole kasu, kuna politsei ei tee midagi (41%) (joonis 17). Järgnevalt mainiti, et kahju või süütegu ei olnud eriti suur (31%) või suudeti asi ise ära lahendada (15%). 3% vastanutest oli mitteteatamise põhjuseks hirm kättemaksu ees. Osa vastanutest soovisid kuriteost teada anda, kuid ei saanud politseid kätte – 2%.

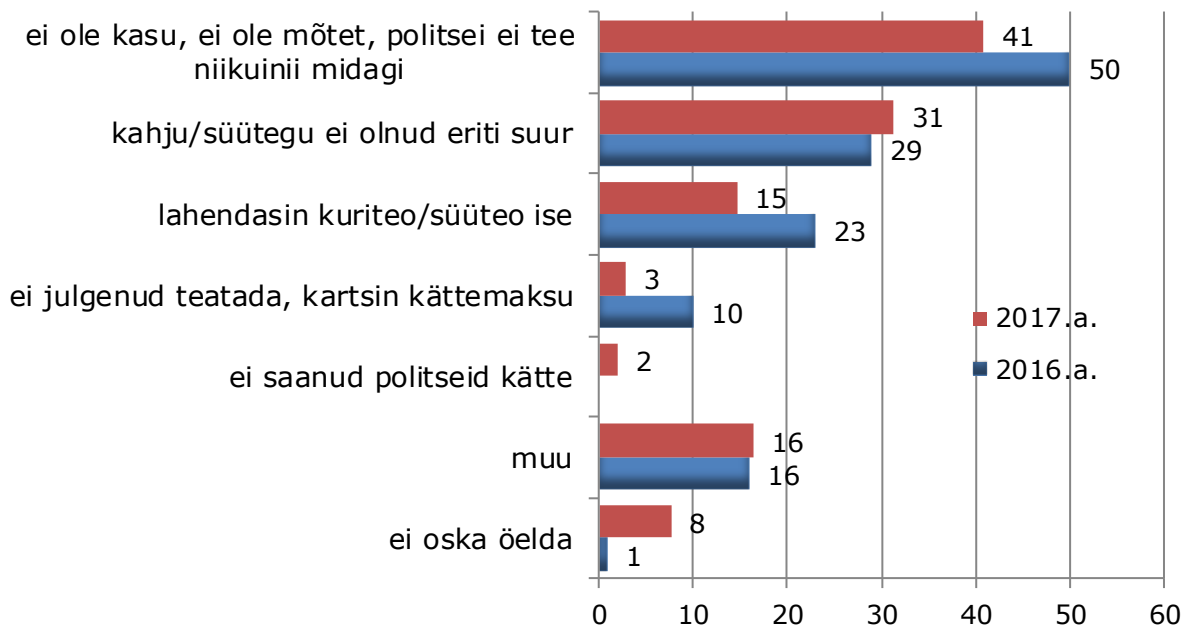
Võrreldes eelmise uuringuga on 9% võrra vähenenud arvamus, et politseid teavitada pole mõtet, samuti on vähenenud (7% võrra) elanike hirm toimunust teada anda, kuna kardetakse kättemaksu.

Muude põhjuste seas nimetati järgmisi: teavitada polnud vaja, kuna keegi teine juba teavitas (3 korral), juhtum toimus välismaal, pank lahendas asja ära (kaardipettus) ja kuna „õnnestus ära põgeneda“.

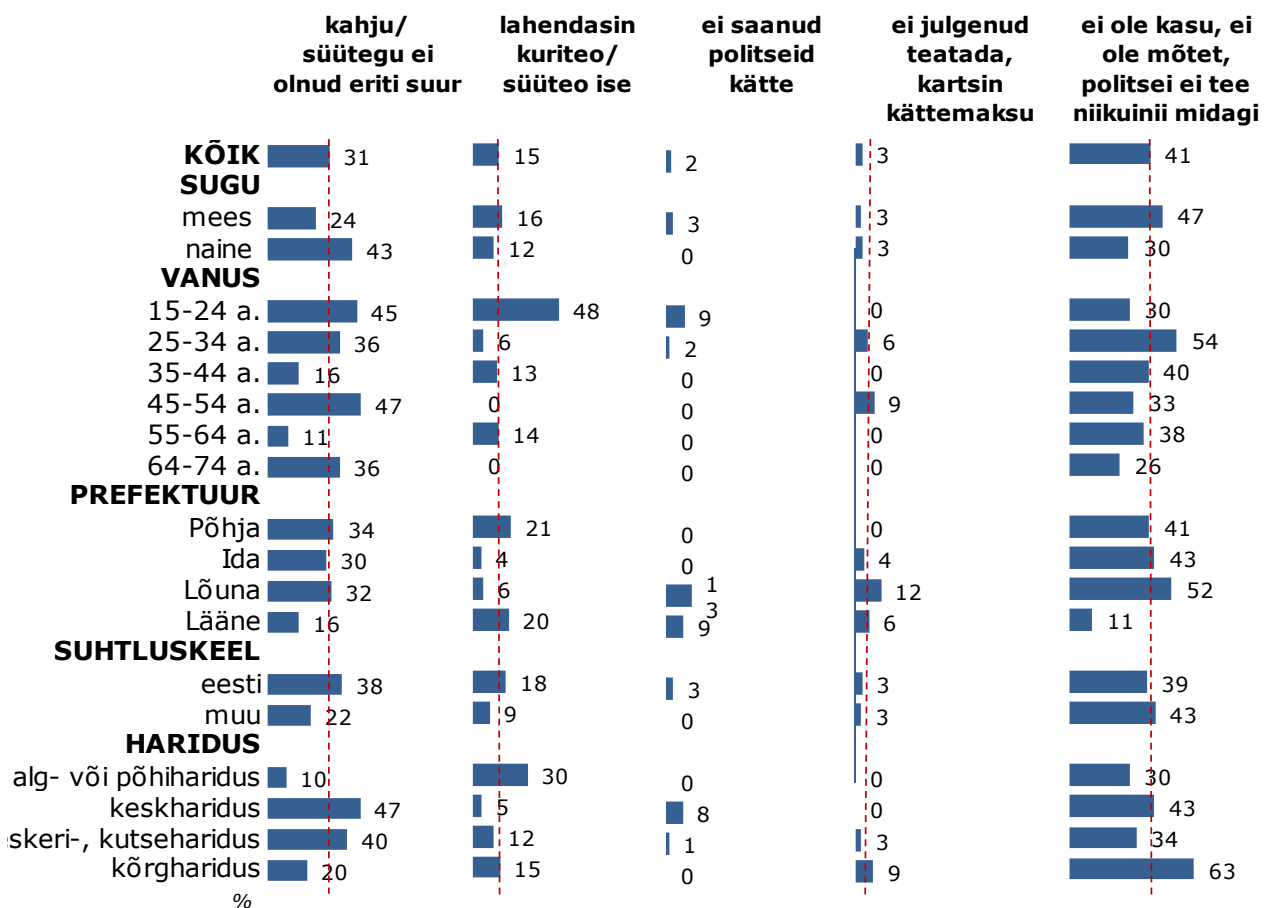
Jooniselt 17A näeme, et mehed sagedamini lahendavad juhtumeid ise ning peavad teavitamist ka sagedamini mõttetuks. Noortest lausa 48% lahendab süütegusid ise, tõenäoliselt on neil ka tegemist olnud lihtsamate juhtumitega.

Kõrgharidusega inimesed leiavad teiste haridusgruppidega võrreldes sagedamini, et politsei teavitamisel pole mõtet.

Joonis 17. Põhjused, miks ei teavitatud politseid, %, n=97, kes ei teatanud kõikidel kordadel kuriteost

Joonis 17A. Põhjused, miks ei teavitatud politseid, %, n=97, kes ei teatanud kõikidel kordadel kuriteost

Ohvrite kokkupuuted kuritegude ja väärtegudega

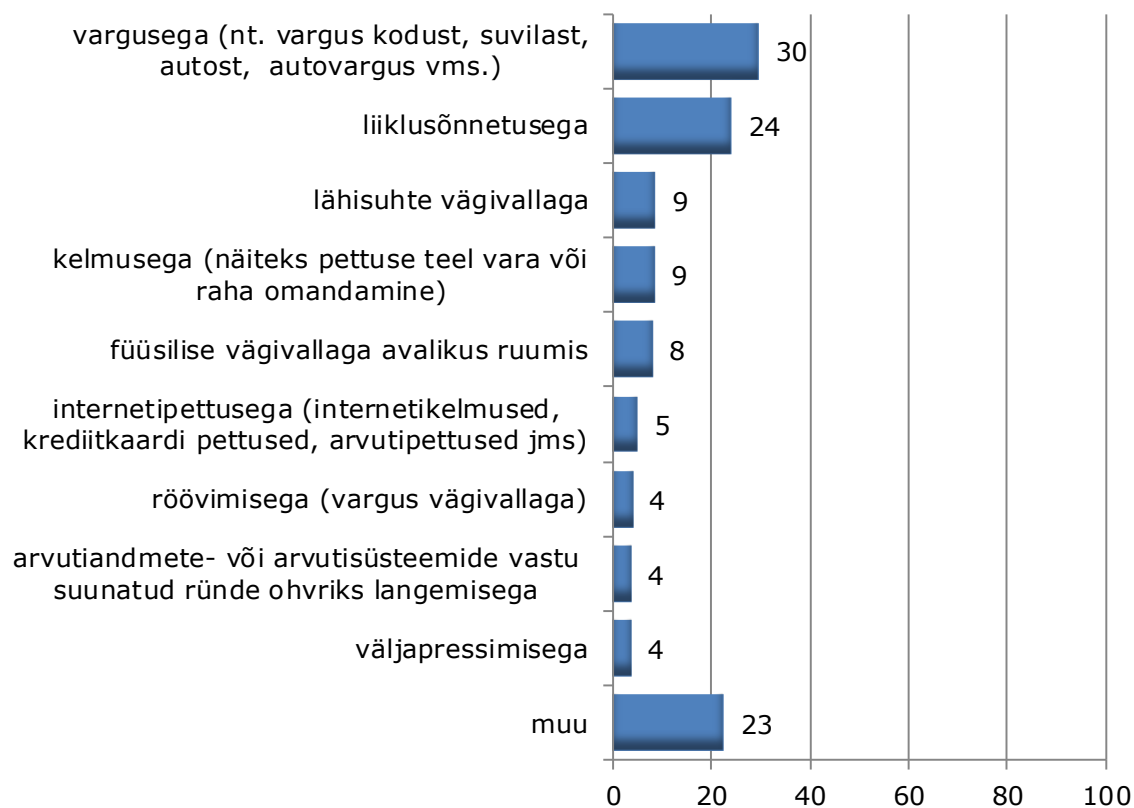
Palusime ohvritel täpsustada, milliste kuritegude või väärtegudega nad on kokku puutunud. Kõige sagedamini nimetatakse elanike poolt siin jätkuvalt vargusi (30%). Järgnevad liiklusõnnetused (24%), lähisuhtevägivald 9%, kelmused 9% (joonis 18).

- Lähisuhtevägivald ohvrid on keskmisest sagedamini naised (14% vs. 4% sihtrühma meestest)
- Füüsilist vägivalda avalikus ruumis tuli keskmisest sagedamini ette juba teist uuringut järjest Lääne regioonis. Keskmisest vähem esineb seda aga külades ja alevikes ning eestlastel.
- Internetipettuste ohvriks langesid kõige sagedamini vanuserühma 25-34a.esindajad ja lisaks keskharidusega inimesed.
- Liiklusõnnetusi nimetasid eestlastega võrreldes sagedamini mitte-eestlased (35%).

Jaoskondade lõikes saame antud küsimust analüüsida vaid osade politseijaoskondade puhul – ülejäänutes osutasid vastajate arvud üldistusteks ebapiisavaks. Selgub, et kelmusi tuleb ette sagedamini Tallinna Kesklinna ja Jõhvi jaoskonnas, keskmisest harvem aga Kagu jaoskonnas. Internetipettusi on olnud kõige sagedamini Jõhvi jaoskonna piirides.

Kagu jaoskonna puhul paistab silma, et röövimisi on seal ette tulnud vähem, võrreldes Tallinna ja Harjumaa jaoskonnaga.

Joonis 18. Ohvrite kokkupuude kuritegudega ja väärtegudega, %, n=375, kes on langenud ohvriks 12 kuu jooksul

3.2 Varguste liigid ja politsei teavitamine

Varguste ohvritel palusime käesoleval aastal esmakorselt täpsustada, kus kõnealune vargus toime pandi.

Kõige enam on viimase aasta jooksul varastatud inimeste kodudest - 36%, järgnevad vargused sõidukist (26%) ja tänavatel (12%) (joonis 19). Suvilavargusi on olnud 6% ning autovargusi 3%.

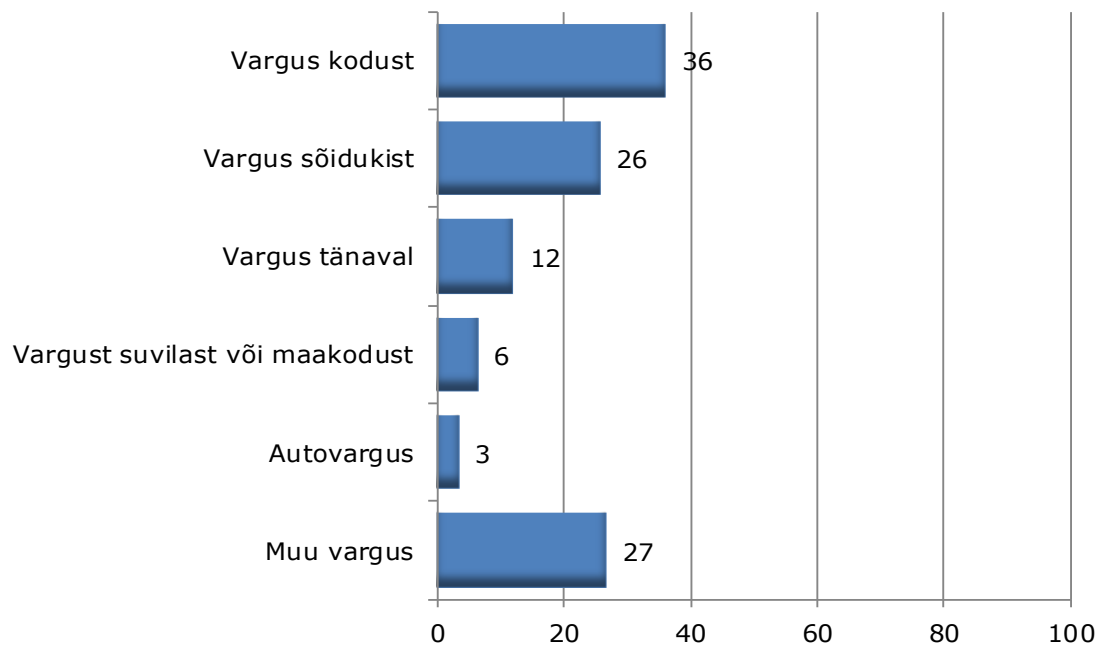
Muude varguste seas nimetati siin järgmisi: tanklas, tööl (sh kontorist, töömaal) (5 korral), garaazist (2 korral), poest (4 korral), jalgrattavargus, lasteaias, koolis (jope), kütusevargus traktorite paakidest, ühistranspordis, spordihoones, ujulas, klubis, laevas.

Kas sellest vargusest teavitati politseid?

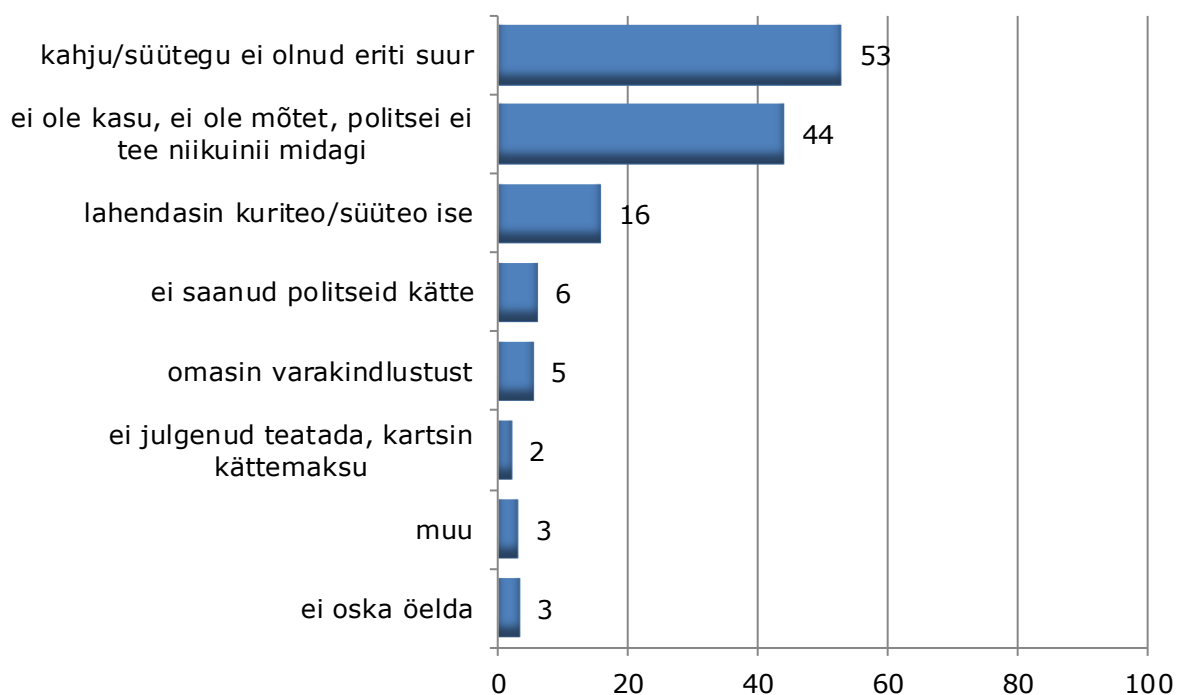
81% varguste ohvritest teavitasid sellest ka politseid ning 19% seda ei teinud. Lisaks selgus, et 93% teavitajatest tegi seda kõikidel kordadel ning 7% osadel kordadel.

Põhjused, miks politseid ei teavitatud, olid ka siin sarnased varem mainitutelega – kahju ei olnud eriti suur (53% juhtudest) ning teavitamist peab kasutuks 44% vastanutest (joonis 20). Vastanutest 16% lahendas asja ise, kuid 6% üritas küll teavitada, kuid ei saanud politseid kätte.

Joonis 19. Varguste liigid, %, n=111, kui kuritegu oli seotud vargusega

Joonis 20. Miks ei teavitatud vargusest politseid? %, n=27

3.3 Mida on tehtud oma vara kaitsmiseks

Palusime vastajatel sel aastal esmakordselt ka kirjeldada, mida on viimasel 12 kuul tehtud enda ja oma vara kaitsmiseks.

Kuna siin on küsitud tegevusi viimase 12 kuu kohta, võib arvata, et tegelikult on näiteks lepinguid turvafirmadega tehtud rohkem ning ka naabrivalvega liitunud hulk võib olla suurem, kuna need asjad on korraldatud lihtsalt varem.

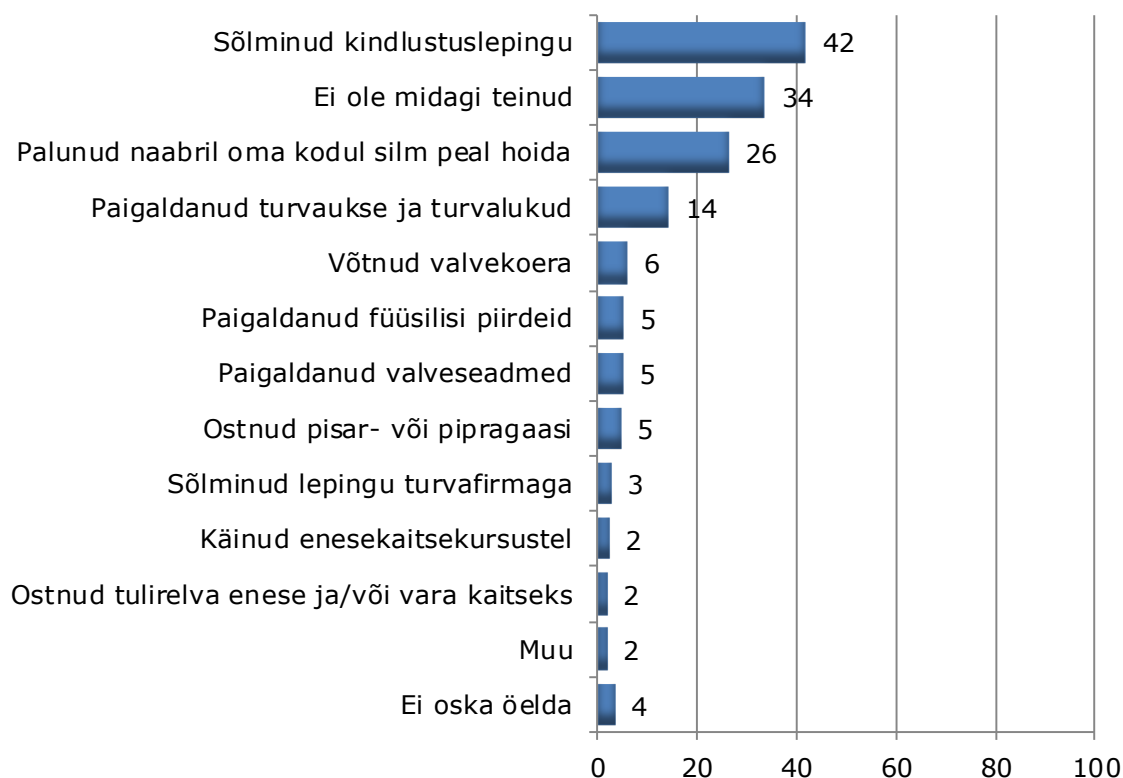
Eelmisel aastal on kindlustuslepingu sõlminud 42%, palunud naabril kodu valvata 26% ning tutvaukse või lukud paigaldanud 14% elanikest. Lisaks on paigaldatud valveseadmeid, võetud valvekoeri ning ostetud pipragaasi, kuid seda juba märksa vähesemal määral.

Mitte midagi ei ole kõnealusel perioodil teinud oma vara kaitsmiseks kolmandik elanikest.

Noorima vanuserühma seas on kõige enam selliseid, kes pole aasta jooksul enda kaitseks midagi ette võtnud (46%). Lõuna prefektuuri aladel on keskmisest märksa enam levinud naabrite teavitamine, piirete paigaldamine ja koerte võtmine vara kaitsmise eesmärgil. Põhja prefektuuri aladel on keskmisest sagedamini paigaldatud turvauksi või -lukke.

Loogilise tulemusena on mehed naistest sagedamini läbinud enesekaitsekursusi ning muretsenud relva.

Joonis 21. Mida on tehtud vara kaitsmiseks viimase 12 kuu jooksul, %, n=3856

Kokkuvõtte kuriteo ohvriks langemise teemast: viimase aasta jooksul on kuriteo või väärteo ohvriks langenud 10% elanikest, sh. 2% mitmel korral. Võrreldes eelmise uuringuga olukord muutunud ei ole. Kõige sagedamini pannakse kuritegusid toime Jõhvi ja Ida-Harju politseijaoskondades. Ühel korral ohvrikslangenutest teatas sellest politseile 74% ning mitmekordsetest ohvritest 75%. Politsei teavitamine kuridegude puhul on nüüd veidi suurenenud ja seda mitmekordsete ohvrite seas. Mitteteatamise peamiseks põhjuseks on arvamus, et teatamisest pole kasu, kuna politsei ei suuda jõuda kuriteo lahenduseni. Kuritegudest suurim osa olid vargused (30%), järgnesid liiklusõnnetused (24%) lähisuhtevägivald 9% ja kelmused (9%). Võrreldes eelmise uuringuga on lähisuhtevägivald nüüd vähenenud, ning seda 4% võrra. Viimase aasta jooksul on 42% elanikest sõlminud oma vara kaitsmiseks kindlustuslepingu kuid 34% pole selleks midagi ette võtnud.

4 Elanike ohutunne

Ohutunne õigusrikkumiste ja ohuolukordade ees

Uuringu järgmine osa puudutab elanike ohutunnet ning turvatunnet oma elukohas. Selle väljaselgitamiseks esitasime esmalt rea õigusrikkumiste ja ohuolukordade nimetusi ning palusime hinnata, kui võrd ennast nendest ohustatuna tuntakse. Vastati skaalal 1-7, kus 1=ei tunne üldse ohtu ning 7= tunnen väga suurt ohtu.

Joonisel 22 on ohuolukorrad reastatud skaala keskmiste tulemuste järgi. Suurimaks ohuks peavad elanikud jätkuvalt liikluses ettetulevaid ohuolukordi, mille suhtes tunneb ohtu 69%. Elanike hirmude seas reastusid arvutikuriteod seekord teisele kohale (54%) ja narkokuriteod kolmandale (50%). Järgnevad vargustega seonduv, muud kuriteod arvutite kaasabil ning tänavakuritegevus.

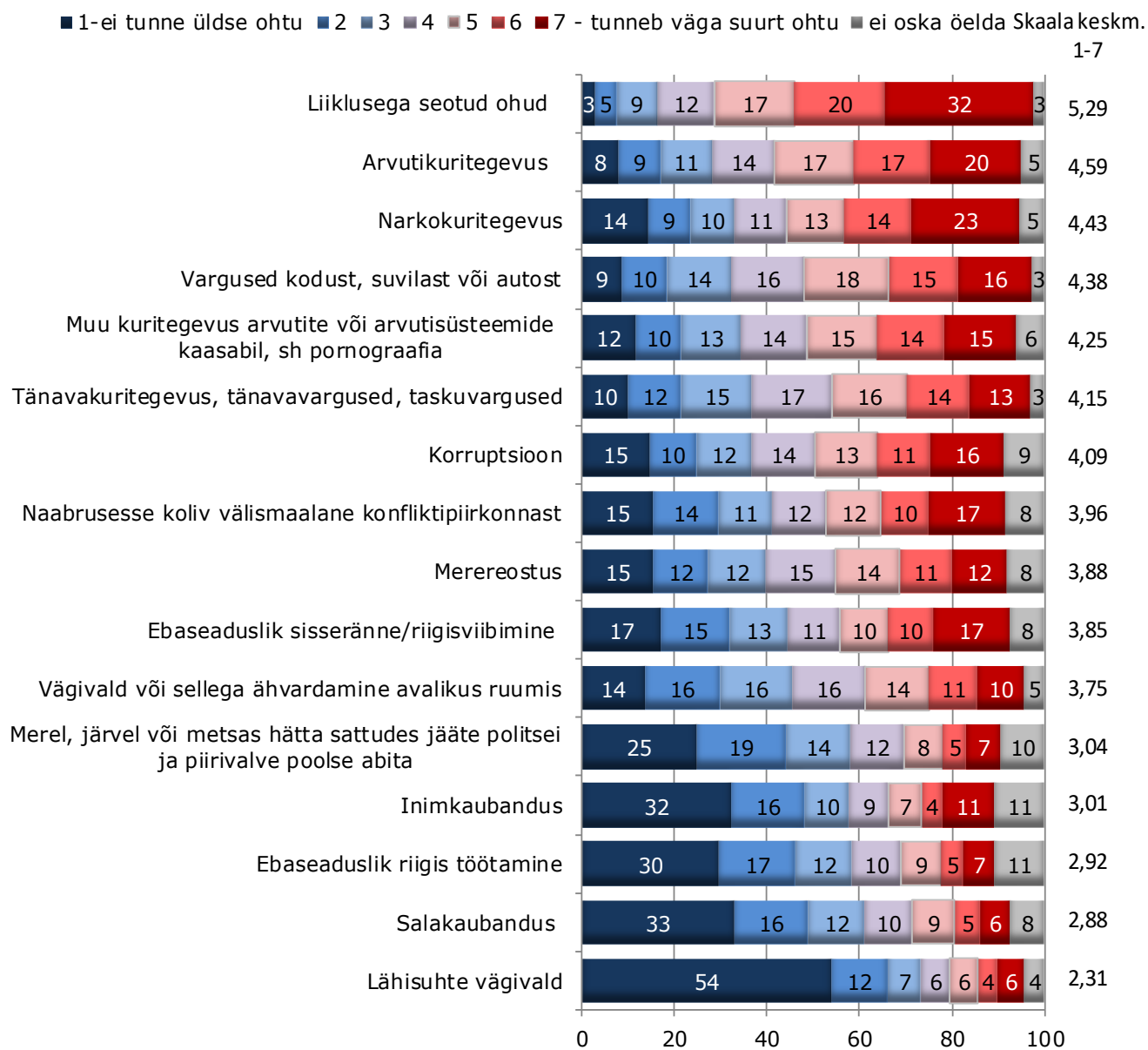
Võrreldes eelmise uuringuga on end ohustatuna tundvate elanike osakaalud ja skaala keskmised tulemused kõik veidi langenud (joonis 23), seega on elanike ohutunne seekord vähenenud. Kõige enam on tulemus paranenud lähisuhtevägivald, avaliku vägivald ja korruptsiooni puhul.

Naised tunnevad meestega võrreldes enam hirmu kõigi ohuolukordade ees (tabelid 24-25). Rohkem mures on erinevate olukordade ja kuritegude pärast ka vanemad inimesed seevastu kõige muretum on noorim vanuserühm.

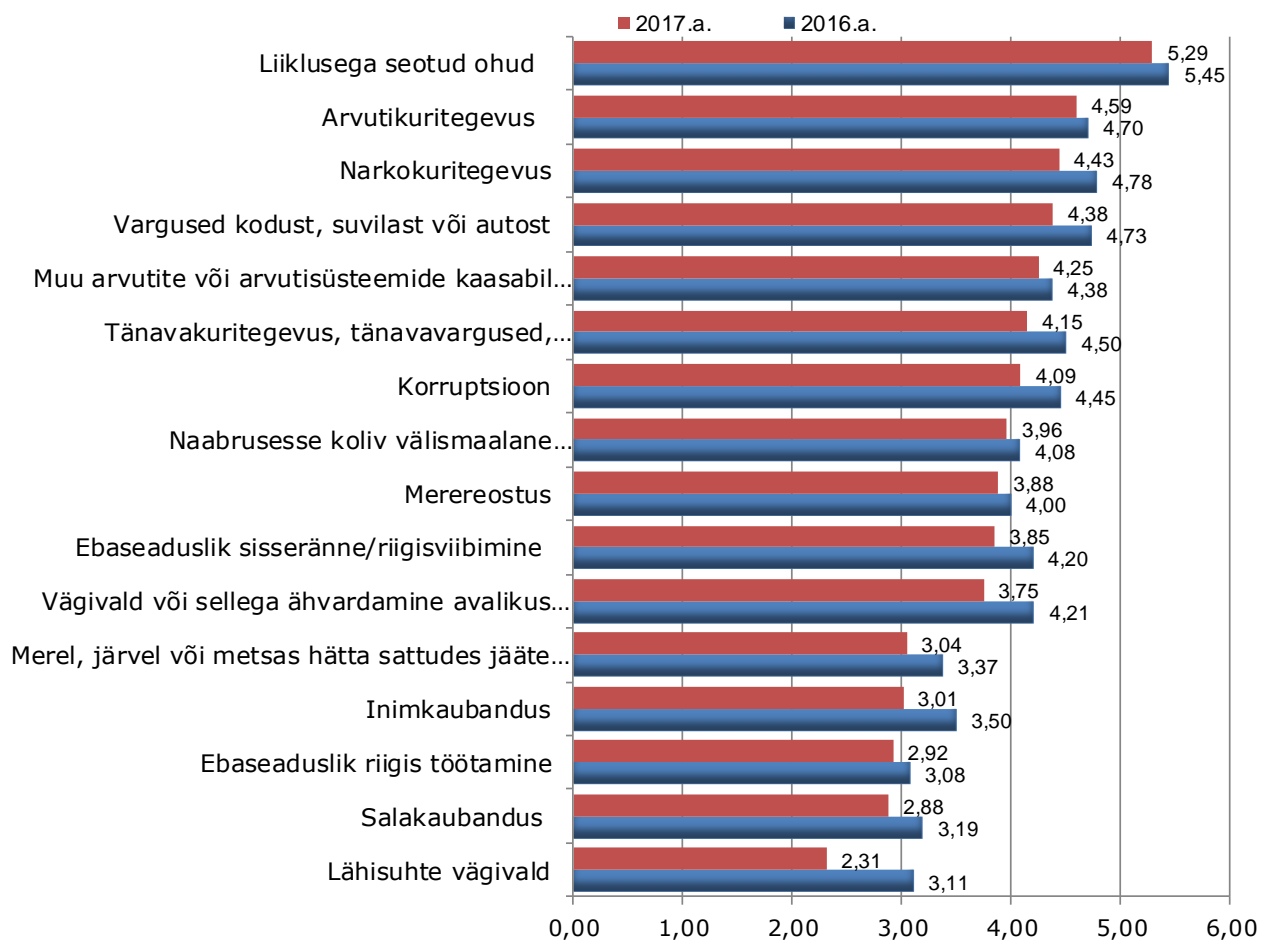
Uuringu tulemus pole muutunud ka selles osas, et jätkuvalt tunnevad keskmisest suuremat muret erinevate olukordade suhtes vastajad Põhja ja Ida prefektuuris ning Lõuna ja Lääne regioonides tuntakse end kindlamalt.

Samuti jätkub osaliselt tendents, et eestlastega võrreldes tajuvad enamasti rohkem erinevaid ohte mitte-eestlased. Ohud või kuriteod, mille osas rahvuste lõikes erisust ei ilmne, on arvutikuritegevus, veekogul või looduses ilma abita jäämine ja salakaubandus. Eestlased seevastu tunnevad mitte-eestlastega võrreldes enam hirmu lähisuhtevägivald ees.

Joonis 22. Ohutunne erinevate olukordade ees, %, n= kõik vastajad

Joonis 23. Ohutunne erinevate olukordade ees 2016 ja 2017, keskmised, n= kõik vastajad

Tabel 24. Ohutunne erinevate olukordade ees taustrühmades, skaala 1-7 keskmised

	Liiklusega seotud ohud	Arvutikuri-tegevus – arvuti-andmetesse sekkumine, nuhkvara, pahavara jne	Narko-kuri-tegevus	Vargused kodust, suvilast või autost	Muu arvutite või arvuti-süsteemide kaasabil toimepandud kuri-tegevus, sh porno-graafia	Tänavakuri-tegevus, tänavavargused, taskuvargused	Korruptsioon	Naabrusesse koliv välismaalane konfliktipiirkonnast
KÕIK 2016.a.	5,21	4,30	4,69	4,75	4,31	4,57	4,81	4,03
KÕIK 2017.a.	5,29	4,59	4,43	4,38	4,25	4,15	4,09	3,96
SUGU								
mees	5,06	4,44	4,31	4,27	4,06	3,94	4,21	3,83
naine	5,50	4,74	4,55	4,48	4,42	4,34	3,97	4,09
VANUS								
15-24 a.	4,96	4,11	3,77	4,07	3,83	3,95	3,79	3,30
25-34 a.	5,27	4,44	4,04	4,32	4,04	4,09	4,06	3,95
35-44 a.	5,45	4,66	4,62	4,39	4,38	4,17	3,92	4,02
45-54 a.	5,33	4,88	4,74	4,54	4,42	4,25	4,13	4,21
55-64 a.	5,32	4,77	4,68	4,42	4,39	4,18	4,18	4,21
64-74 a.	5,35	4,63	4,74	4,49	4,43	4,20	4,51	4,00
PREFEKTUUR								
Põhja	5,45	4,63	4,73	4,50	4,27	4,54	4,24	3,81
Ida	5,53	4,68	4,99	4,69	4,41	4,39	4,21	4,53
Lõuna	5,11	4,59	3,94	4,31	4,19	3,73	3,90	3,92
Lääne	4,89	4,42	3,74	3,81	4,07	3,48	3,83	3,76
SUHTLUSKEEL								
eesti	5,23	4,62	4,12	4,32	4,20	4,01	4,06	3,72
muu	5,42	4,53	5,10	4,51	4,35	4,43	4,14	4,47
HARIDUS								
alg- või põhiharidus	4,95	4,07	4,11	4,05	3,93	3,86	3,86	3,83
keskharidus	5,34	4,74	4,40	4,40	4,27	4,14	4,12	3,90
keskeri-, kutseharidus	5,37	4,69	4,59	4,40	4,36	4,24	4,21	4,19
kõrgharidus	5,33	4,61	4,42	4,51	4,24	4,18	4,01	3,78

Tabel 25. Ohutunne erinevate olukordade ees taustrühmades, skaala 1-7 keskmised

	Mere-reostus	Ebaseaduslik sissēränne	Vägivald või sellega ähvardamine avalikus ruumis	Merel, järvel või metsas hätta sattudes jääte politsei ja piirivalve poolse abita	Inimkaubandus	Ebaseaduslik riigis töötamine	Salakaubandus	Lähi-suhte vägivald
KÕIK 2016.a.	3,81	4,01	4,44	3,26	3,55	3,16	3,18	3,41
KÕIK 2017.a.	3,88	3,85	3,75	3,04	3,01	2,92	2,88	2,31
SUGU								
mees	3,69	3,90	3,70	2,87	2,95	2,99	2,83	2,32
naine	4,06	3,79	3,79	3,21	3,06	2,84	2,93	2,31
VANUS								
15-24 a.	3,69	3,53	3,97	3,09	2,87	2,68	2,71	2,69
25-34 a.	3,47	3,50	3,71	2,99	2,69	2,67	2,73	2,21
35-44 a.	3,63	3,67	3,73	2,92	2,89	2,86	2,80	2,22
45-54 a.	4,08	4,08	3,76	3,14	3,11	3,03	2,94	2,24
55-64 a.	4,23	4,14	3,60	2,99	3,09	3,07	3,06	2,26
64-74 a.	4,37	4,31	3,75	3,20	3,65	3,37	3,10	2,37
PREFEKTUUR								
Põhja	4,11	3,80	3,95	3,04	3,00	3,01	2,86	2,33
Ida	4,01	4,16	3,88	3,40	3,29	3,20	3,20	2,30
Lõuna	3,56	3,87	3,60	3,00	3,01	2,73	2,79	2,33
Lääne	3,61	3,58	3,29	2,72	2,70	2,64	2,69	2,26
SUHTLUSKEEL								
eesti	3,74	3,79	3,66	3,05	2,98	2,75	2,86	2,43
muu	4,19	3,96	3,93	3,04	3,07	3,27	2,91	2,08
HARIDUS								
alg- või põhiharidus	3,63	3,83	3,78	2,87	3,18	2,92	2,72	2,78
keskharidus	3,84	3,92	3,79	3,10	3,04	2,97	2,98	2,30
keskeri-, kutseharidus	4,02	4,03	3,69	3,12	3,14	3,07	2,96	2,31
kõrgharidus	3,87	3,55	3,75	3,00	2,72	2,66	2,77	2,08

Turvatunne oma elurajoonis liikumisel

Järgnevalt puudutati teemat, kuivõrd turvaliselt tuntakse end pärast pimeduse saabumist üksi oma elurajoonis käies. Selgus, et julgelt tunneb end 70% Eesti elanikest, sh täiesti julgelt 28% (joonis 26). Veidi ebakindlalt tunneb end 23% ning täiesti ebakindlalt 6%.

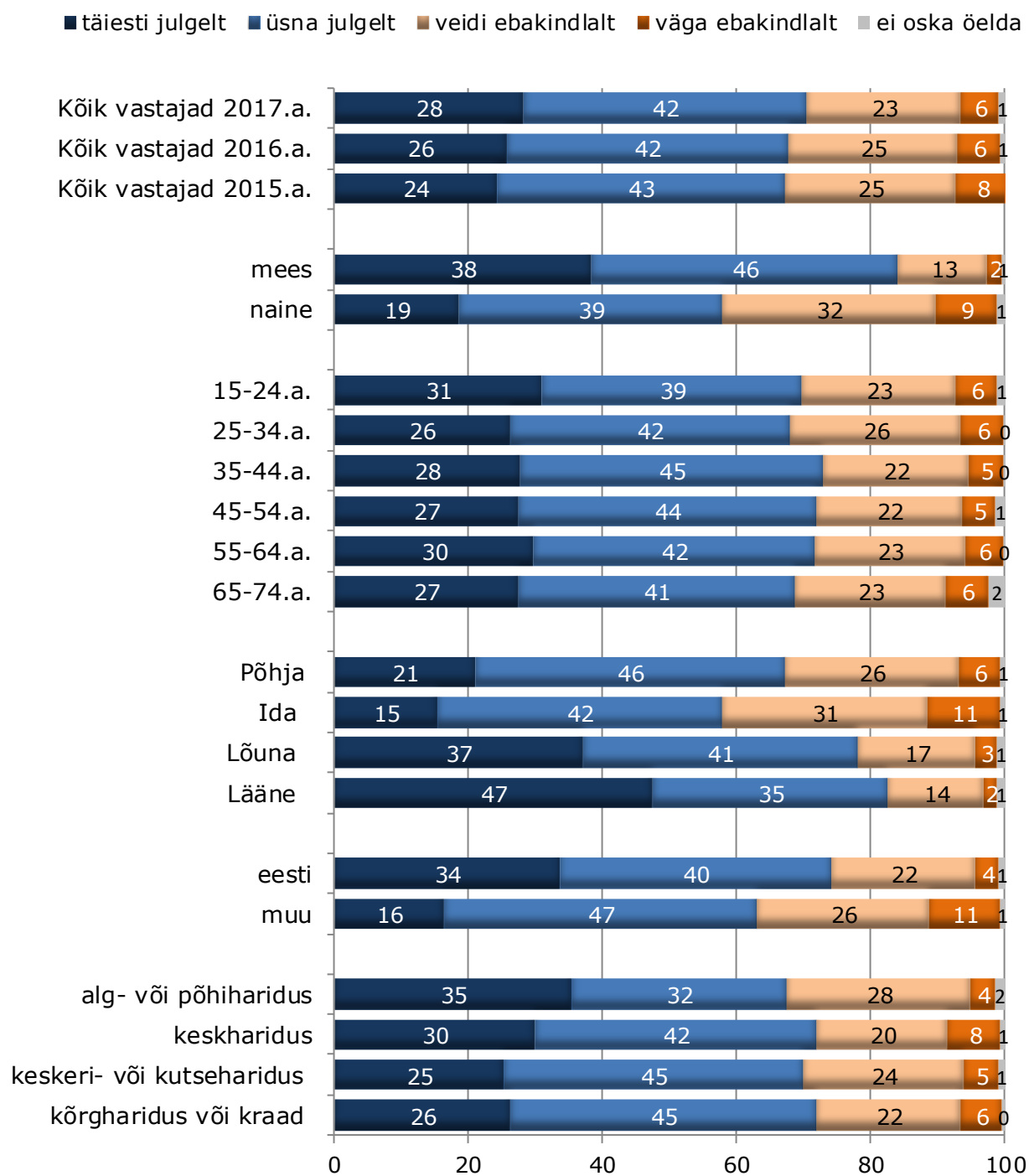
Tulemus võrreldes eelmise uuringuga oluliselt muutunud ei ole.

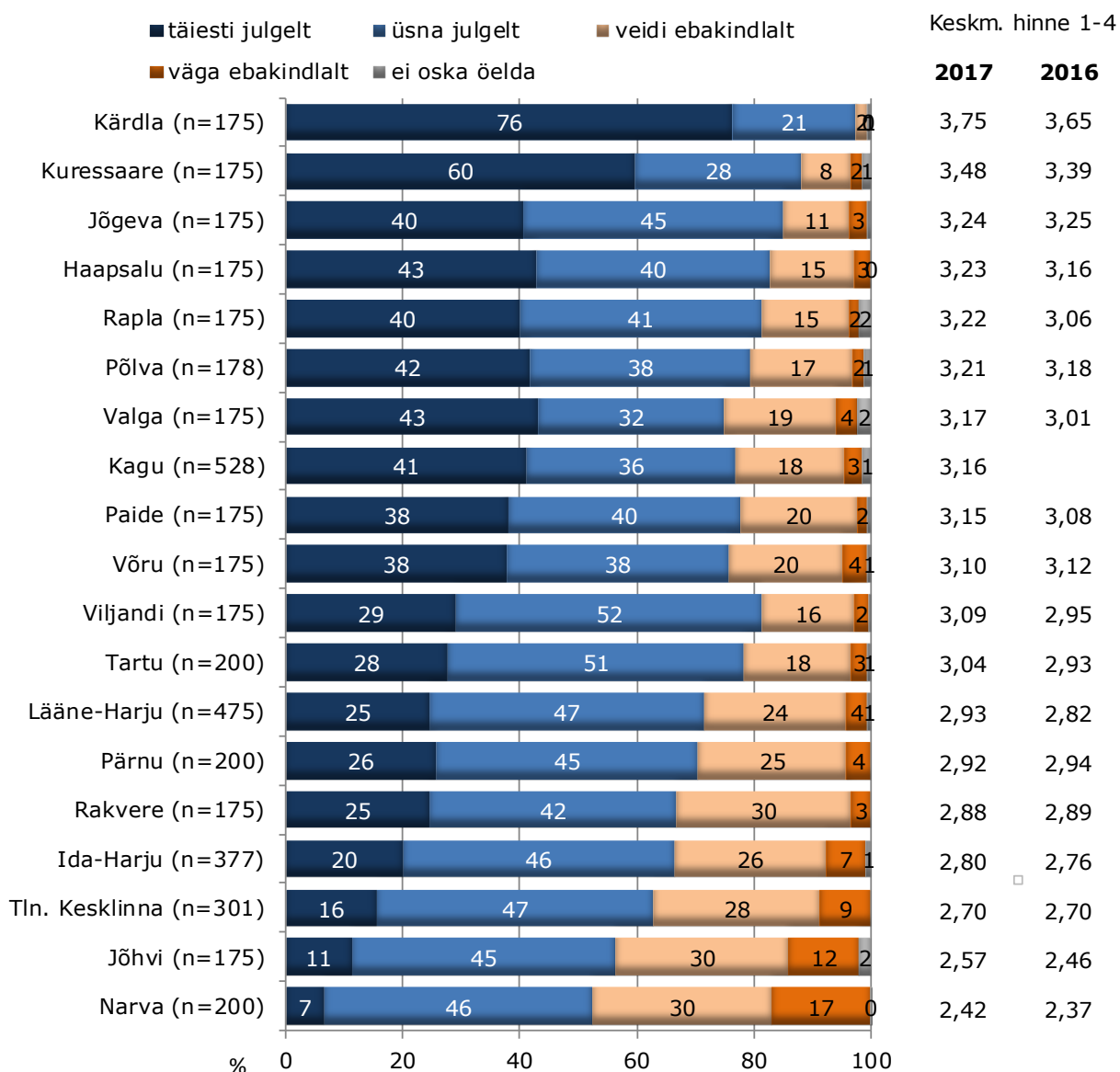
Väga suur vahe on turvatunde osas jätkuvalt meestel ja naistel – meestest 84% tunneb end pigem turvaliselt, kuid naistel on vastav näitaja 58%. Keskealised ja vanemad inimesed tunnevad end jätkuvalt veidi vähemturvaliselt, kuigi peab mainima, et vahe noorte tulemusega ei ole suur.

Regioonide lõikes paistab ka käesolevas uuringus silma, et Ida prefektuuri inimesed tunnevad end kõige ebaturvalisemalt – vaid 57% neist tunneb end turvaliselt. Hoopis teine olukord valitseb aga Lääne regioonis, kus tunneb end oma kodukohas turvaliselt kokku 82%, sh täiesti turvaliselt 47%.

Eestlaste turvatunne on jätkuvalt kõrgem, kui see on mitte-eestlastel. Alg- või põhiharidusega inimesed tunnevad end teistega võrreldes veidi ebaturvalisemalt.

Politseijaoskondadest osutusid elanike hinnangul kõige turvalisemateks Kärdla ja Kuressaare jaoskond, kõige ebaturvalisemad on aga Narva, Jõhvi ja Tallinna Kesklinna politseijaoskond (joonis 27).

Joonis 26. Turvatunne oma elurajoonis pimedas liikudes, %, n= kõik vastajad

Joonis 27. Turvatunne oma elurajoonis pimedas liikudes jaoskondade lõikes, %**Hinnang politsei tööle elupiirkonnas**

Küsisime elanike hinnangut, kui hästi politsei suudab tema elupiirkonnas kuritegevust ohjeldada. Näeme, et hästi saab politsei sellega hakkama 62% ning pigem halvasti 19% vastanute arvates (joonis 28). Küllalt suur osa – 19% - ei osanud aga seisukohta võtta. Seega on kuritegevuse ohjeldamise osas siin hinnang jätkuvalt veidi madalam, kui see oli eespool üldiselt kohalike politseinike töö hindamise puhul, kus rahul oli 72% vastanutest.

Võrreldes eelmise uuringuga on seekord elanike hinnang paranenud.

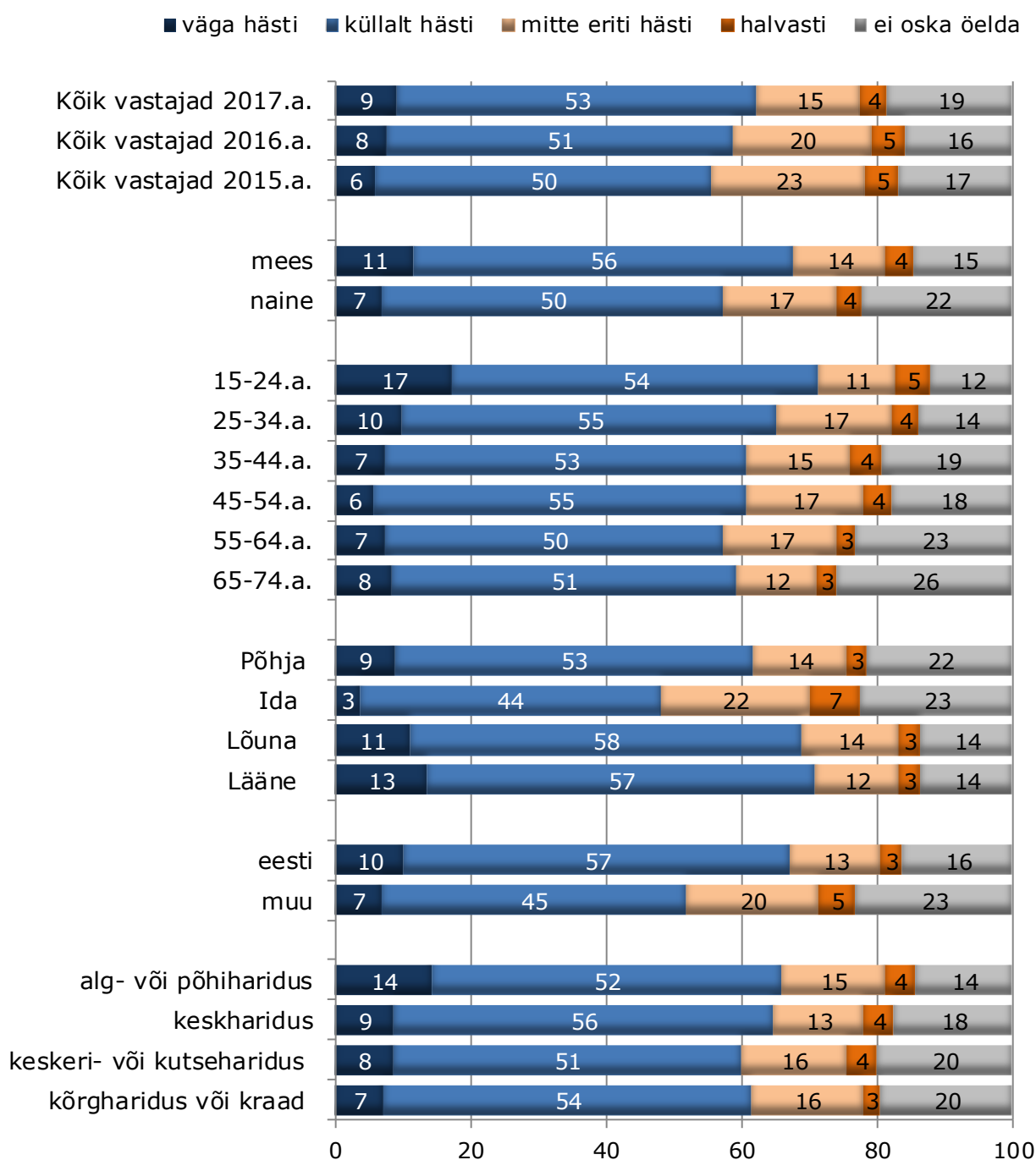
Selgus, et mehed ja nooremate vanuserühmade esindajad on andnud kõrgemaid hinnanguid, kuid naisterahvad, keskealised ja pigem vanemad inimesed on siin politsei suhtes mõnevõrra

kriitilisemal positsioonil. Samal ajal näeme vanemate inimeste seas noortest sagedamini neid, kes ei osanud küsimusele vastata – 26% ringis.

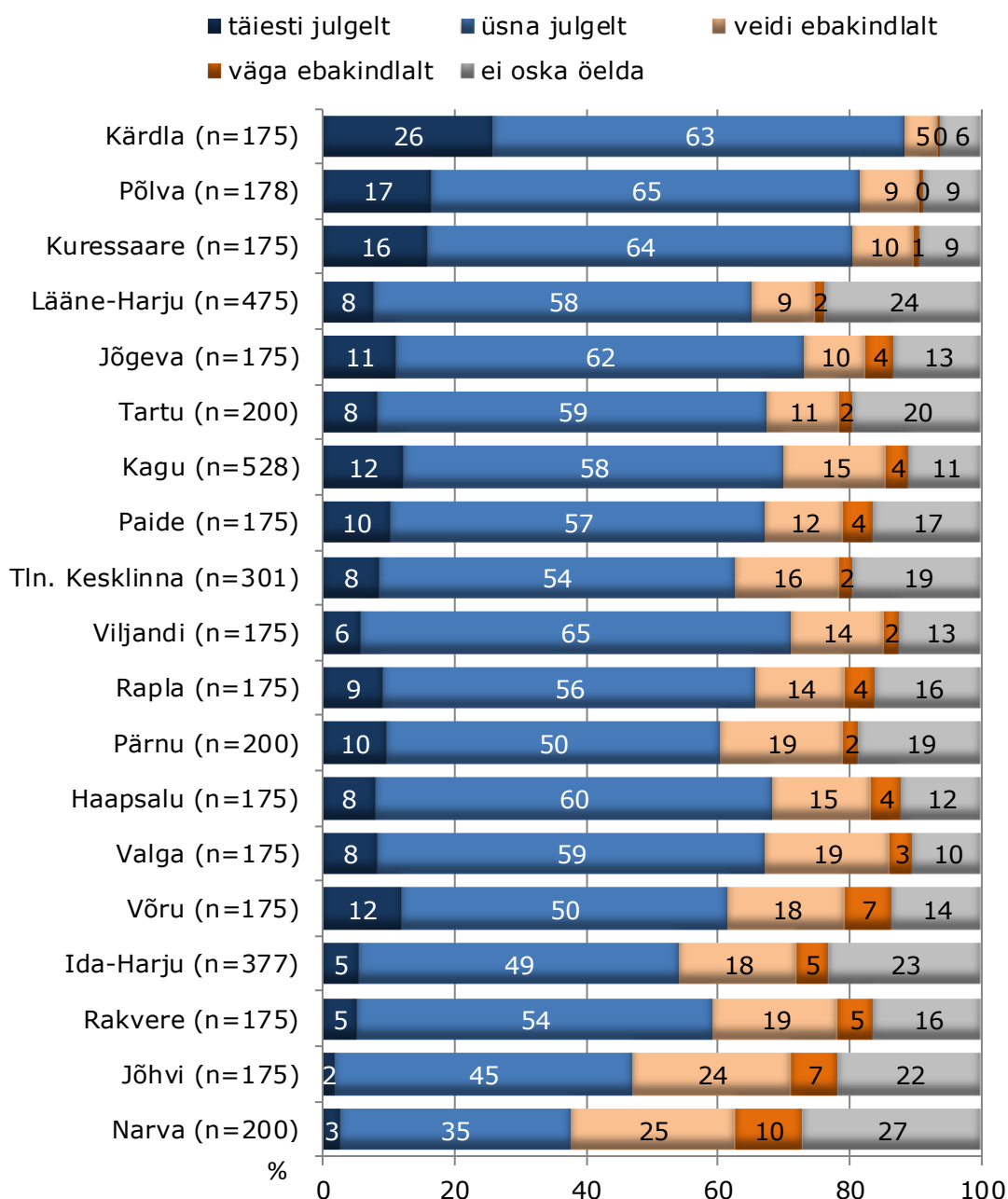
Piirkondadest näeme kõrgeimat rahulolu taas Lääne prefektuuris, järgnevad Lõuna ja Põhja prefektuur. Kui eestlaste seas on pigem madalaid hinnanguid andnud 16% siis mitte-eestlaste seas 25%.

Politsei saab oma tööga elurajoonis hakkama kõige paremini saartel ning mõnevõrra vähem Narva ja Jõhvi politseijaoskonna aladel (joonis 29).

Joonis 28. Kuidas politsei saab hakkama teie elupiirkonnas kuritegevuse ohjeldamisega, %, n= kõik vastajad

Joonis 29. Kuidas politsei saab hakkama teie elupiirkonnas kuritegevuse ohjeldamisega, %, n= vastajad politseijaoskondades

Kokkuvõtte turvatunnet puudutavate teemade kohta: Elanikud tunnevad jätkuvalt kõige enam muret liiklusega seonduvate ohtude ja õnnetuste ees, seejärel kardetakse arvutikuridegusid ja narkokuritegusid. Võrreldes eelmise uuringuga on elanike hirm erinevate ohuolukordade ees veidi vähenenud. Naised ja vanemad inimesed tunnevad end keskmisest sagedamini ohustatuna. Vähemturvaliselt tunnevad end Põhja ja Ida prefektuuride elanikud, kindlamalt tuntakse end seevastu Lõuna- ja Lääne prefektuurides.

Oma elukohas tunneb end õhtusel ajal julgelt 70% ja 29% mõnevõrra ebakindlalt. Olukord võrreldes eelmise uuringuga oluliselt muutunud ei ole. Meestest tunneb end kodukohas kindlalt 84%. Politsei tööga oma piirkonnas kuritegevuse ohjeldamisel on rahul 62% elanikest, mis on jätkuvalt veidi madalam, kui kohalike politseinike töö üldisel hindamisel uuringus eespool. Politsei tööga elupiirkonnas on kõige enam rahul Kärkla ja Kuressaare politseijaoskonna elanikud.

5 Rahulolu piirivalve tööga

Järgnevas uuringuosas vaatleme elanike rahulolu piirivalvurite tööga. Esmalt käsitleme üldist rahulolu, küsimata, kas inimene on piirivalvurite tööga kokku puutunud või mitte.

Kõigist vastajatest on piirivalve tööga rahul 69%, sh 22% väga rahul (joonis 30). Pigem rahulolematuid on elanike seas 2%. Vastata ei osanud 29% elanikest, kes tõenäoliselt ei ole piirivalvuritega viimasel ajal kokku puutunud.

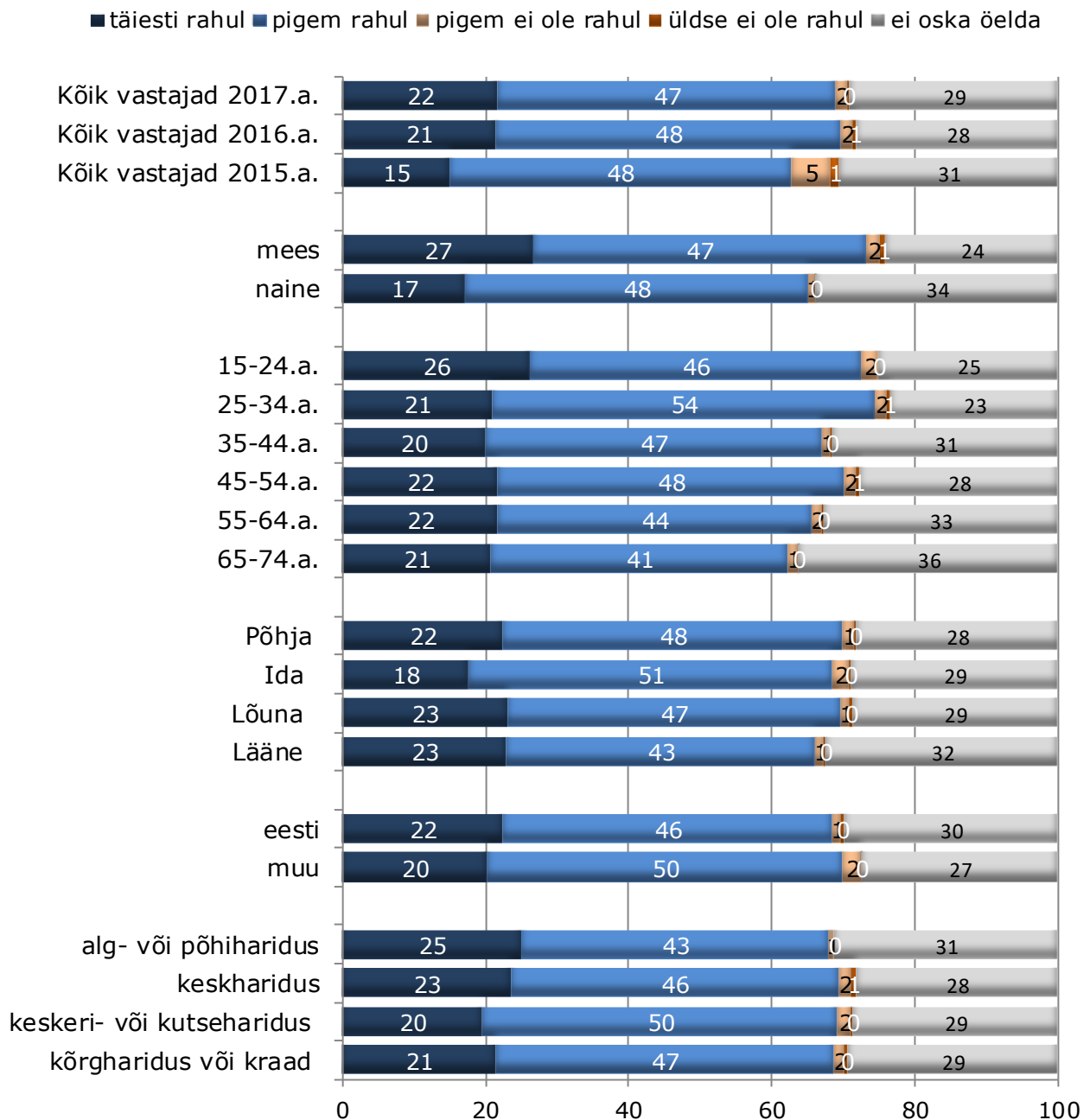
Võrreldes eelmise uuringuga elanike üldine rahulolu piirivalve tööga oluliselt muutunud ei ole.

Selgus, et keskmisest sagedamini on piirivalvuritega rahule jäänud mehed ja kahe noorima vanuserühma esindajad. Hariduse, prefektuuri ega rahvuse lõikes antud küsimuse puhul olulisi erisusi ei ilmnenud.

Rahulolematuse põhjused

Neilt, kes piirivalve tööga rahule ei jäänud, küsiti selle põhjuste kohta. Sagedasemad vastused olid järgnevad:

- Piir ei pea, salakaubandus – 20 korral
- Piirivalve on kaotatud, piirivalvureid pole näha - 9
- Ebaprofessionaalsed, politseiga koos – 8
- Suhtlemisraskused, ülbed – 4
- Pikad järjekorrad piiril (sh 7 tundi ootamist) – 3
- Piirivalve peab olema eraldi sõjaväeline üksus – 3

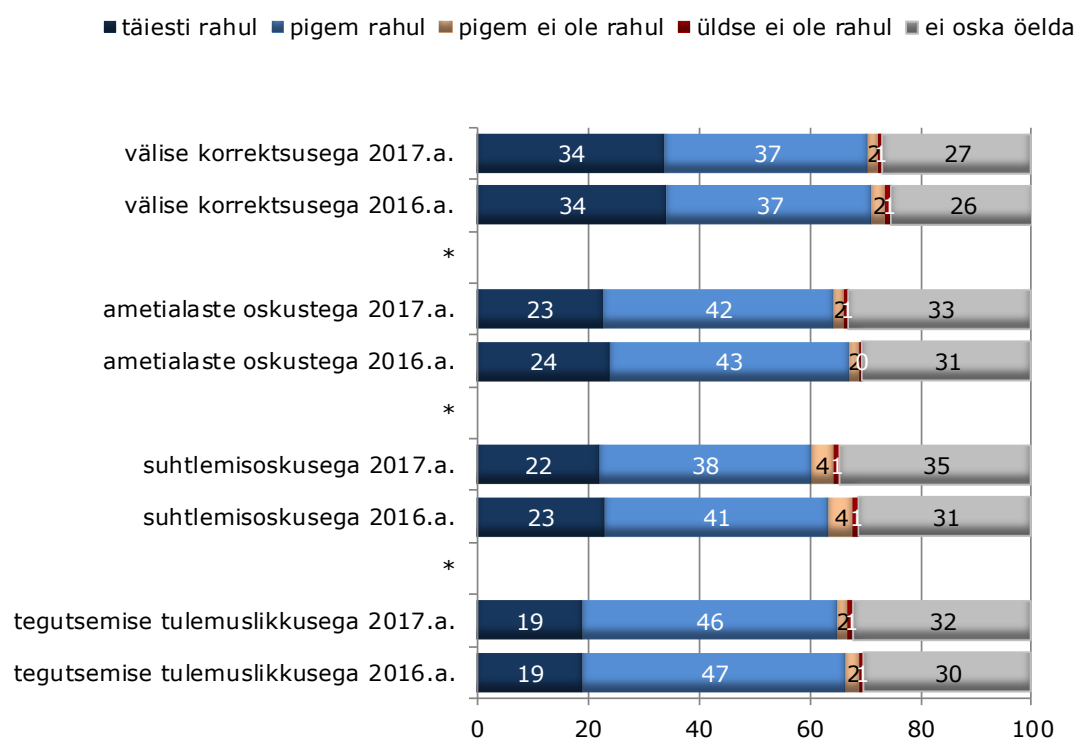
Joonis 30. Üldine rahulolu piirivalvurite tööga, %, n= kõik vastajad.

5.2 Rahulolu piirivalvuritega erinevate tegurite lõikes

Vastajatel paluti lisaks üldhindele hinnata oma rahulolu piirivalvurite töö nelja erineva tööloiguga. Rahulolu piirivalve tööga on jätkuvalt kõrgel tasemel (joonis 31). Kõige kõrgemalt hinnatakse piirivalvurite välist korrektsust (71% rahul), seejärel ametialaseid oskusi (65%), suhtlemisoskust (60%) ning tegutsemise tulemuslikkust (65%). Rahulolematuid näeme vähesel määral – 2-5%. Siinjuures tuleb mainida, et väga suur hulk elanikest ei ole osanud küsimusele vastata – erinevate tegurite puhul on selliseid ka käesoleval aastal 26-35%. Toodud hulka kõrvale jättes oleksid rahulolu protsendid kujunenud veelgi kõrgemaks.

Kõigi vaadeldud tegurite puhul on meeste hinnangud ka käesoleval aastal kõrgemad, kui naistel. Kõige positiivsemalt on meeletatud jätkuvalt noorima vanuserühma esindajad.

Joonis 31. Rahulolu piirivalve tööloigudega, %, n= kõik vastajad

5.3 Kokkupuude piirivalvuritega

31% elanikkonnast on viimase 12 kuu jooksul piirivalvuritega kokku puutunud, ülejäänutel kokkupuuted puuduvad (joonis 32). Valdavalt on elanikel kokkupuuted piirivalvuritega harvad – vaid 5% neist on kokku puutunud igakuiselt ning 1% iganädalaselt.

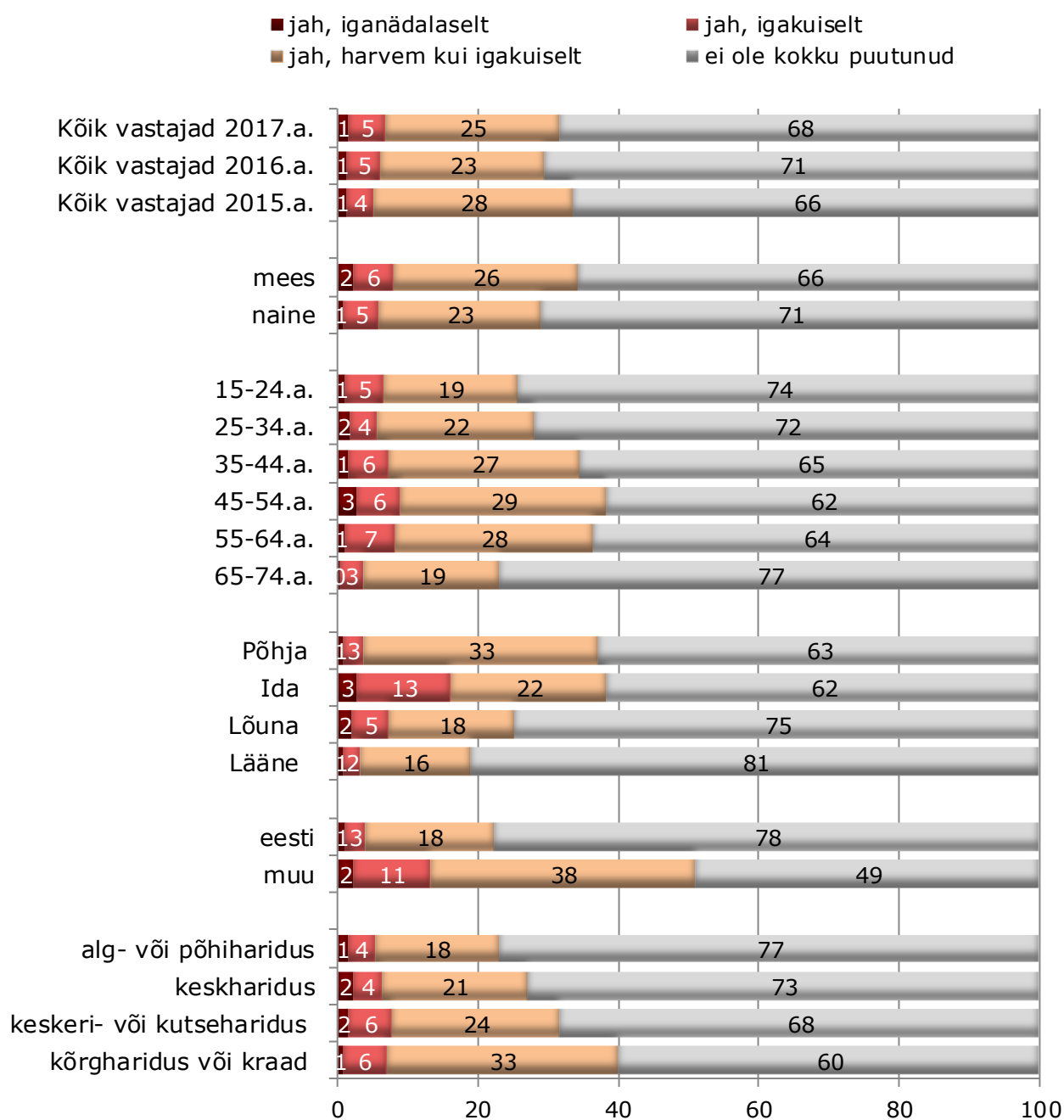
Võrreldes eelmise uuringuga elanike kontaktide sagedus muutunud ei ole.

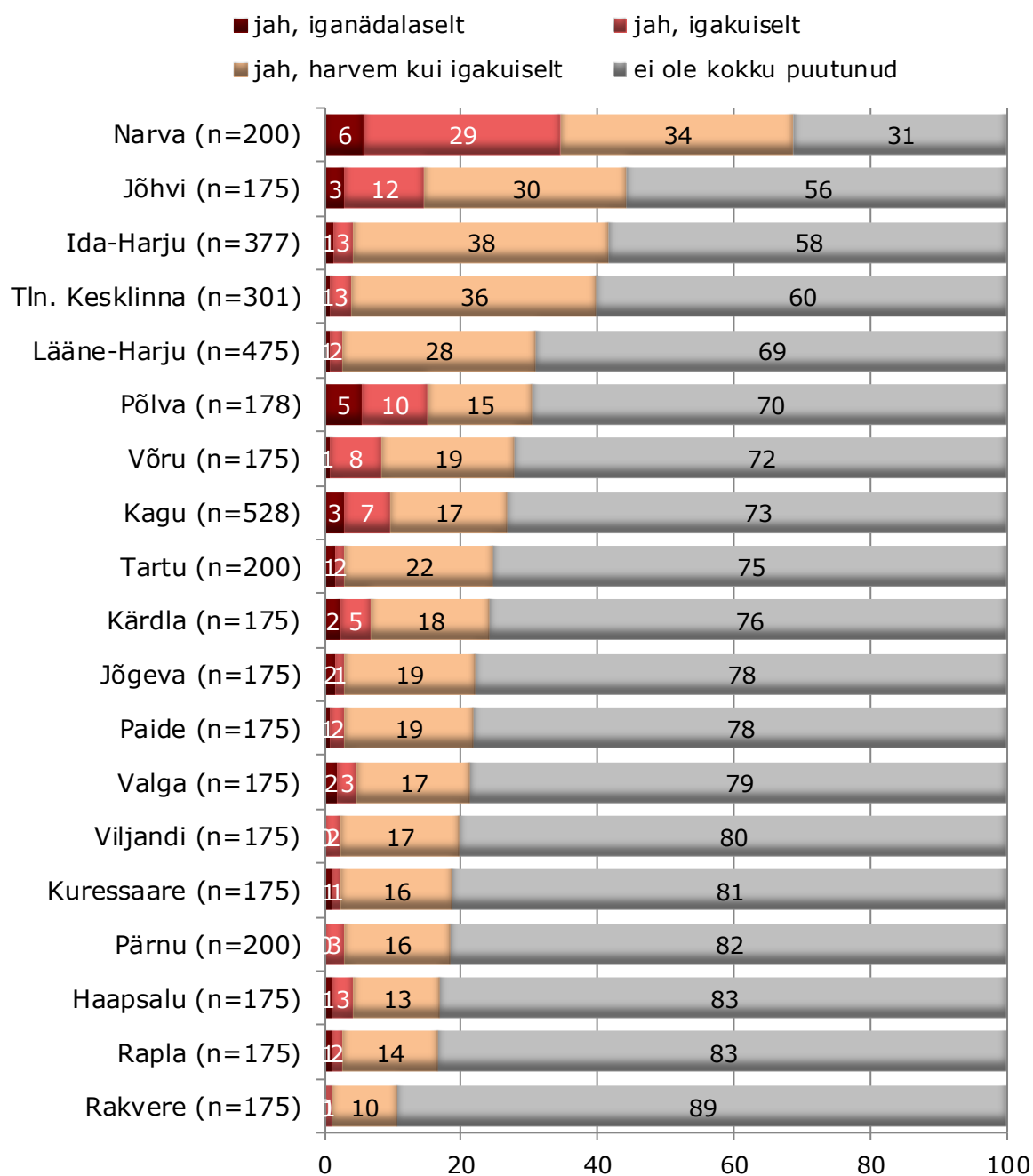
Meestel on jätkuvalt olnud naistest veidi sagedamini piirivalvuritega kontakte, kõige sagedamini on neid olnud vanuserühmal 45-54 a. Ida prefektuuri elanikel ja mitte-eestlastel

on olnud kokkupuuteid keskmisest sagedamini – vastavalt 33% ja 51%. Haridustasemete lõikes eristuvad siin ka sel aastal kõrgharidusega inimesed, kel on kokkupuuteid teistest sagedamini (40%) ning seda tõenäoliselt sagedasema reisimise tõttu.

Joonisel 33 on elanike kokkupuuted piirivalvuritega välja toodud vastavalt nende elukohale. Loogilise tulemusena on näha, et kõige sagedamini puutuvad piirivalvuritega kokku Narva jaoskonna elanikud, kellest 35% kohtub nendega vähemalt igakuiselt ning 34% omab kokkupuuteid harva. Suhteliselt sagedamini omavad piirivalvuritega kokkupuuteid ka Jõhvi ja Põlva politseijaoskonna elanikud. Jaoskonnad, kus piirivalvuritega kokkupuuteid on olnud kõige vähem, on jätkuvalt Rakvere ja Rapla.

Joonis 32. Kokkupuuted piirivalvuritega viimase 12 kuu jooksul, %, kõik vastajad

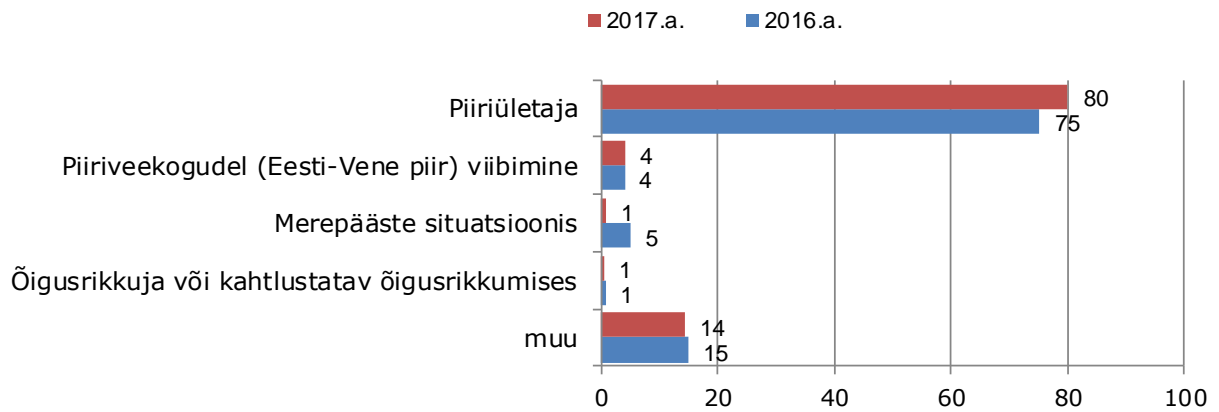
Joonis 33. Kokkupuuted piirivalvuritega viimase 12 kuu jooksul, %, kõik vastajad**Millises situatsioonis olid kokkupuuted piirivalvega**

Vastajatelt, kes omavad kokkupuuteid piirivalvuritega, küsiti nende situatsioonide kohta.

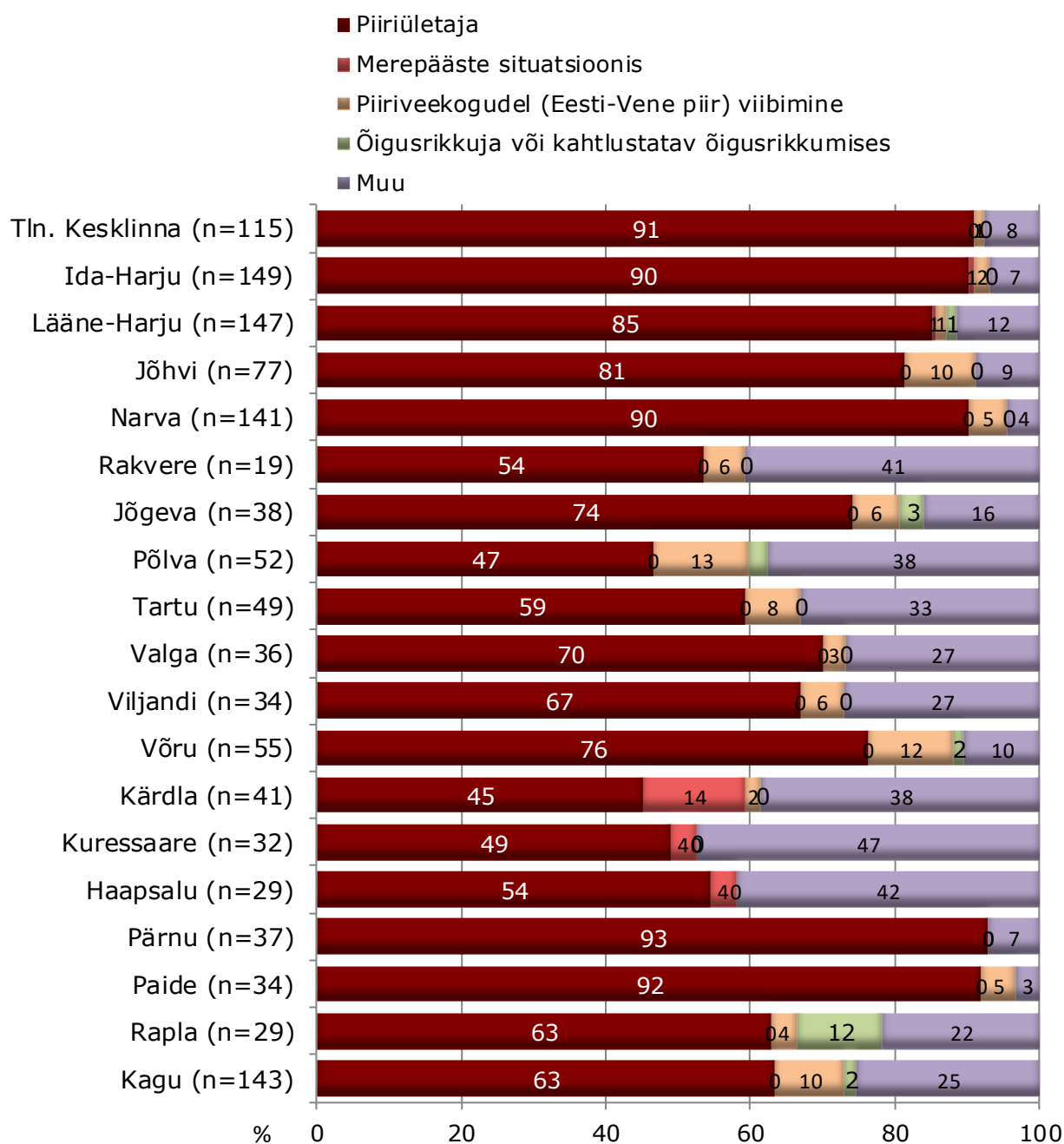
Valdav osa sihtrühmast (80%) on kohanud piirivalvureid piiriületajana. Piiriveekogudel on kontakte olnud 4% ning merepäästesituatsioonis 1% kokkupuuteid omavatest elanikest. Õigusrikkumisi või nendes kahtlusaluseliseks olemist tunnistas samuti 1% kokkupuutujatest (joonis 34).

Joonisel 35 on kokkupuudete liigid välja toodud vastavalt vastaja elukoha politseijaoskonnale.

Joonis 34. Piirivalvega kokkupuutumise situatsioonid, %, n=kes on kokku puutunud piirivalvega 12 kuu jooksul

Joonis 35. Piirivalvega kokkupuutumise situatsioonid, %, n= kes on kokku puutunud piirivalvega 12 kuu jooksul jaoskondades

Piirivalvega kohtumised piirkonniti

Vastajatelt, kes on kohtunud viimase 12 kuu jooksul piirivalvuritega või on juhtunud nende tegevust nägema, küsiti, millises piirkonnas viimane kokkupuude oli (igakuiseid kokkupuuteid omavatele vastajatelt küsiti, millises piirkonnas enamasti kohtuti).

Tulemustest selgub, et olulist muutust piirkondade osas, kus sagedamini kohtutakse piirivalvuritega, toimunud ei ole.

Toome esmalt välja nende tulemused, kes omavad tihemini kontakte – igakuiselt või tihemini:

Kontaktid piirivalvega (enamasti) %, n=265, kokkupuuted iga nädal v. iga kuu

Narva-1 piiripunkt (Tallinna–Narva maantee)	34,36
Tallinna-1 piiripunkt (Tallinna lennujaam)	7,97
Narva kordon	7,74
Luhamaa piiripunkt	6,69
Tallinna – 11 piiripunkt (Vanasadam)	5,47
Värskla kordon teenistuskoh (kordon)	4,61
Koidula piiripunkt (Karisilla–Petseri maantee)	4,20
Tallinna-3 piiripunkt (Bekkeri sadam)	2,62
Tallinna-2 piiripunkt (Meeruse sadam)	2,48
Mehikoorma kordon teenistuskoh (kordon)	1,73
Tallinna – 5 piiripunkt (Paljassaare sadam)	1,25
Kunda piiripunkt (Kunda sadam)	1,16
Narva raudtee piiripunkt (Narva raudteejaam)	1,15
Narva-Jõesuu piiripunkt (Narva-Jõesuu sadam)	1,08
Kärdla piiripunkt (Kärdla lennujaam)	1,07
Lehtma piiripunkt (Lehtma sadam)	1,04
Tallinna – 12 piiripunkt (Pirita sadam)	0,96
Piusa kordon	0,86
Luhamaa teenistuskoh (kordon)	0,83
Alajõe kordon teenistuskoh (kordon)	0,81
Virtsu piiripunkt (Virtsu sadam)	0,69
Mustvee kordon	0,68
Kuressaare-2 piiripunkt (Kuressaare lennujaam)	0,62
Rohuküla piiripunkt (Rohuküla sadam)	0,60
Muuga piiripunkt (Muuga sadam)	0,58
Tallinna – 10 piiripunkt (Patareisadam)	0,56
Koidula raudtee piiripunkt (Koidula raudteejaam)	0,54
Narva-Jõesuu kordon teenistuskoh (kordon)	0,51
Punamäe kordon teenistuskoh (kordon)	0,51
Tallinna-13 piiripunkt (Linnahalli helikopteritrml)	0,46
Vasknarva kordon	0,43
Mustajõe kordon teenistuskoh (kordon)	0,42
Heltermaa piiripunkt (Heltermaa sadam)	0,41
Roomassaare piiripunkt (Roomassaare sadam)	0,32
Dirhami piiripunkt (Dirhami sadam)	0,29
Varnja kordon teenistuskoh (kordon)	0,23
Kuivastu piiripunkt (Kuivastu sadam)	0,22

Harvem, kui igakuiseid kontakte omavate vastajate tulemused olid järgmised:

Kontaktid piirivalvega (viimati), %, n=950 kokkupuuted harvem

Tallinna-1 piiripunkt (Tallinna lennujaam)	31,35
Narva-1 piiripunkt (Tallinna–Narva maantee)	19,67
Luhamaa piiripunkt	6,64
Tallinna – 11 piiripunkt (Vanasadam)	6,38

Narva kordon	5,62
Koidula piiripunkt (Karisilla–Petseri maantee)	5,14
Narva raudtee piiripunkt (Narva raudteejaam)	2,40
Tallinna – 12 piiripunkt (Pirita sadam)	1,53
Tallinna-2 piiripunkt (Meeruse sadam)	1,32
Luhamaa teenistuskoh (kordon)	0,98
Vasknarva kordon	0,92
Virtsu piiripunkt (Virtsu sadam)	0,87
Tallinna-3 piiripunkt (Bekkeri sadam)	0,85
Pärnu-2 piiripunkt (Pärnu sadam)	0,82
Värskas kordon teenistuskoh (kordon)	0,75
Rohuküla piiripunkt (Rohuküla sadam)	0,71
Mustajõe kordon teenistuskoh (kordon)	0,66
Saatse kordon	0,63
Pärnu-1 piiripunkt (Pärnu lennujaam)	0,58
Roomassaare piiripunkt (Roomassaare sadam)	0,57
Heltermaa piiripunkt (Heltermaa sadam)	0,56
Mustvee kordon	0,55
Mehikoorma kordon teenistuskoh (kordon)	0,52
Koidula raudtee piiripunkt (Koidula raudteejaam)	0,50
Saaremaa sadama piiripunkt (Saaremaa sadam)	0,48
Kunda piiripunkt (Kunda sadam)	0,47
Kuressaare-2 piiripunkt (Kuressaare lennujaam)	0,44
Alajõe kordon teenistuskoh (kordon)	0,44
Varnja kordon teenistuskoh (kordon)	0,43
Kärdla piiripunkt (Kärdla lennujaam)	0,42
Tallinna – 4 piiripunkt (Vene- Balti sadam)	0,41
Tartu-1 piiripunkti (Tartu lennujaam)	0,35
Piusa kordon	0,27
Paldiski – 1 piiripunkt (Paldiski Põhjasadam)	0,19
Narva-Jõesuu kordon teenistuskoh (kordon)	0,19
Narva-Jõesuu piiripunkt (Narva-Jõesuu sadam)	0,18
Miiduranna piiripunkt (Miiduranna sadam)	0,17
Sillamäe sadama piiripunkt (Sillamäe sadam)	0,14
Lehtma piiripunkt (Lehtma sadam)	0,13
Tallinna – 10 piiripunkt (Patarseisadam)	0,11
Vergi piiripunkt (Vergi sadam)	0,11
Paldiski – 2 piiripunkt (Paldiski Lõunasadam)	0,11
Tallinna-13 piiripunkt (Linnahalli helikopteritrml)	0,10
Ämari piiripunkt (Ämari lennujaam)	0,07
Mõntu piiripunkt (Mõntu sadam)	0,07
Tallinna – 8 piiripunkt (Peetri sadam)	0,06
Veere piiripunkt (Veere sadam)	0,06

Rahulolu piirivalve tööga vastavalt kokkupuute kohale

Täpsema pildi elanike rahulolust piirivalvurite tööga saame vaadates, kas ja kus nad on viimase aasta jooksul nendega ka isiklikult kokku puutunud. Seetõttu analüüsisime eraldi üldise rahulolu küsimust vastavalt kokkupuute kohale.

Tulemused on välja toodud aruandele lisatud lisatabelites. Siinkohal toome välja enamkülastatavate piiripunktide rahulolu näitajad. Sarnaselt varasemaga on vaadeldud piirivalvuritega harvemini, kui igakuiselt kohtunute tulemust, kuna sagedamini kokkupuutunute puhul jäävad vastajate arvud analüüsiks liialt väheseks.

- Koidula piiripunkt – rahulolu 90%
- Tallinna lennujaam – rahulolu 82%
- Luhamaa piiripunkt – rahulolu 83%
- Narva 1. Piiripunkt – rahulolu 88%
- Tallinna Vanasadam – rahulolu 80%

Paranenud on tulemus Narva piiripunktil ja Tallinna Vanasadamal, ülejäänutel on see samal tasemel, kui eelmise uuringu ajal.

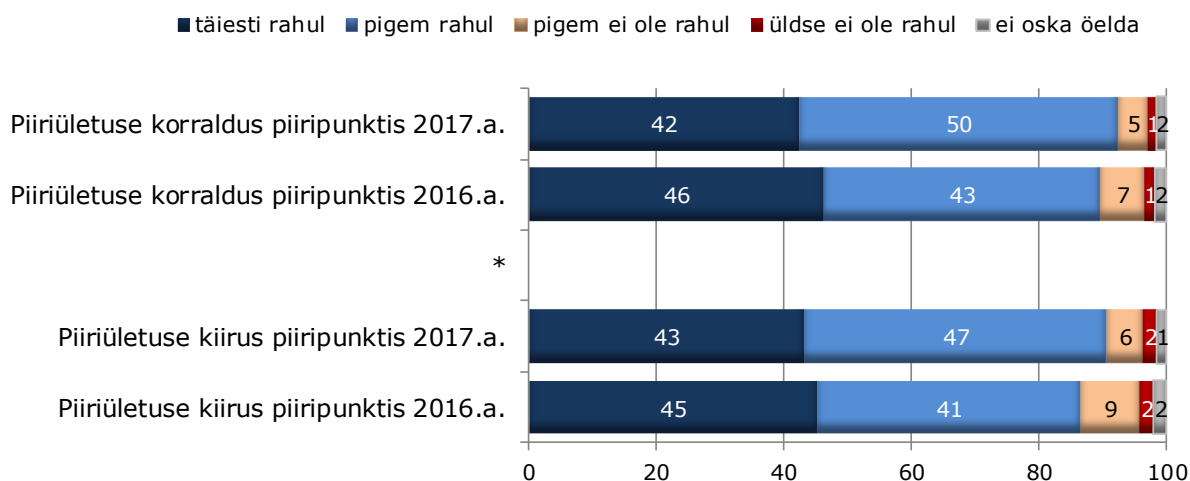
5.4 Rahulolu piiriületuse kiiruse ja korraldusega

Piiriületajatel paluti hinnata, kui võrd nad jäid rahule piiriületuse kiiruse ja piiriületuse korraldusega piiripunktis.

Vastajate rahulolu on jätkuvalt väga kõrgel tasemel – 90% on piiriületuse kiirusega rahule jäänud, sh 43% on väga rahul (joonis 36). 92% piiriületajatest on rahul ka piiriületuse korraldusliku poolega, sh 42% täiesti rahul. Piiriületuse kiirusega rahulolematuid on 8% ning rahulolematuid töö korraldusliku poolega 6% piiriületajatest.

Võrreldes eelmise uuringuga tulemus oluliselt muutunud ei ole, kuigi võib öelda, et tendents on paremuse suunas.

Joonis 36. Rahulolu piiriületuse kiiruse ja korraldusega, %, n= on olnud piiriületaja 12 kuu jooksul

Rahulolu piirivalve tegevusega – kokkuvõte.

Suurem osa Eesti elanikkonnast piirivalvuritega igal aastal ei kohtu – 31% on elanike osakaal, kes omavad nendega kontakte möödunud aasta jooksul. Kontaktide sagedus möödunud aastaga muutunud ei ole. Sagedasemad kohad, kus elanikud piirivalvureid kohtavad, on jätkuvalt Narva 1. ja Tallinna Lennujaama piiripunkt. Järgnevad Luhamaa ja Tallinna Vanasadam.

Tagasiside piirivalve tööle on väga hea – kõrge on nii elanikkonna üldine rahulolu, piirivalve maine ning ka nende rahulolu, kes on isiklikult piirivalvuritega kokku puutunud. 90% piiriületajatest on piiriületuse kiirusega rahule jäänud, sh 43% on väga rahul. Piiriületuse korraldusliku poolega on rahul 89% piiriületajatest, sh 42% on täiesti rahul. Võrreldes eelmise aastaga olukord muutunud ei ole. Suurema külastatavusega piiripunktide rahulolu näitajad jäävad vahemikku 80-90%.

Vähesed rahulolematud vastajad tõid põhjustena välja arvamust, et piir ei ole kindel, toimub salakaubandus, piirivalve on ära kaotatud ja üksikutel juhtudel ka piirivalvurite ebaprofessionaalset käitumist.